

Behoefteteonderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

maart 2017

Inhoudsopgave

1	Onderzoeksverantwoording	4
1.1	Aanleiding en doel onderzoek	4
1.2	Methode	4
1.3	Respons	5
2	Resultaten	7
2.1	Bekendheid	7
2.2	Frequentie gebruik openbaar vervoer	9
2.3	Belemmeringen	9
2.3	Bestemmingen	11
2.4	Aanvullende vervoersoplossingen	12
3	Conclusies	13
4	Aanbevelingen	14
	Bijlage: resultaten per kern	16
	Resultaten Zevenbergen	17
	Resultaten Klundert	23
	Resultaten Fijnaart	28
	Resultaten Willemstad	33
	Resultaten Standdaarbuiten	38
	Resultaten Zevenbergschen Hoek	43
	Resultaten Langeweg	48
	Resultaten Noordhoek	53
	Resultaten Moerdijk	58
	Resultaten Heijningen	62

1 Onderzoeksverantwoording

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners. We zien volle bussen in de spits met scholieren en forensen. Maar ook (bijna) lege bussen in een aantal van onze steden en dorpen in de daluren. Openbaar vervoerder Arriva heeft met goedkeuring van de provincie de dienstregeling in de gemeente Moerdijk de afgelopen periode versoberd. Gevolg is dat sommige plaatsen niet altijd meer per bus bereikbaar zijn.

Tijd om na te denken over andere oplossingen. Naast dit onderzoek, bekijkt de gemeente ook of zij een vervoersalternatief kan aanbieden voor het haven- en industrieterrein. De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn? Om hier inzicht in te krijgen heeft gemeente Moerdijk I&O Research opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren.

1.2 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn door I&O Research rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad.

Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

1.3 Respons

Voor dit onderzoek zijn door I&O Research 1.261 panelleden uitgenodigd. Bij 104 personen kon de uitnodiging niet worden bezorgd vanwege een foutief e-mailadres of volle mailbox. In totaal hebben 504 leden aan het onderzoek deelgenomen. Dit is een respons van 44%, voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. 1.777 inwoners hebben de vragenlijst via de 'open link' of schriftelijk ingevuld. In totaal hebben 2.281 inwoners aan het onderzoek deelgenomen waarvan een kleine 1.000 personen een papieren vragenlijst hebben ingevuld.

Onder de deelnemers via de open link en de papieren vragenlijsten is een aanzienlijk groter deel gebruiker van openbaar vervoer dan onder het burgerpanel. Deze groep respondenten is niet representatief voor de gehele Moerdijkse bevolking, omdat (potentiële) gebruikers zwaar oververtegenwoordigd zijn. Hierdoor geeft deze groep wel goed zicht op de knel- en verbeterpunten.

In deze rapportage worden de resultaten van de totale onderzoeksgroep, dus respondenten via de open link, papieren vragenlijsten én het burgerpanel als geheel beschreven. Dit betekent dat de percentages die in deze rapportage zijn vermeld niet representatief zijn voor de Moerdijkse bevolking. De percentages doen uitspraak over de deelnemers aan het onderzoek. In de bijlage zijn rapportages per kern te vinden waarin dieper op de situatie in de verschillende kernen wordt ingezoomd. In tabel 1 is de respons per kern weergegeven. Sommige respondenten hebben geen postcode ingevuld, waardoor niet afgeleid kon worden in welke kern zij wonen. Voor de rapportage zijn de respondenten uit Helwijk samengevoegd met de respondenten uit Willemstad. Lees voor Willemstad dus overal Willemstad en Helwijk. Zoals gezegd zijn de resultaten met deze responspercentages niet representatief voor alle inwoners van de kernen, maar er valt wel een mate van betrokkenheid of urgentie af te lezen als de respons afwijkt van het gemiddelde. Het valt op dat in Langeweg en in Willemstad een hogere respons is gehaald dan gemiddeld. Moerdijk valt op door de lagere respons.

Kern	Inwoners	Huishoudens	Respondenten	Respons % personen	Respons % huishoudens
Zevenbergen	14.125	6.150	905	6%	15%
Klundert	5.815	2.440	346	7%	14%
Fijnaart	5.715	2.450	316	6%	13%
Willemstad	3.315	1.425	222	7%	16%
Standdaarbuiten	2.215	895	105	5%	12%
Zevenbergschen Hoek	1.600	685	75	5%	11%
Langeweg	865	340	60	7%	18%
Noordhoek	1.090	425	50	5%	12%
Moerdijk	1.135	505	40	4%	8%
Heijningen	885	390	60	7%	15%
Totaal	36.740	15.705	2.179	6%	14%

Tabel 1. Respons per kern, bron CBS 1 maart 2017.

In tabel 2 is de leeftijdsverdeling van de deelnemers per kern weergegeven. Hierin valt op dat jongeren in Willemstad en Langeweg meer zijn vertegenwoordigd dan in de andere kernen. Zevenbergschen Hoek springt er uit met veel respondenten boven de 65 jaar. In Heijningen is juist de midden categorie sterk vertegenwoordigd.

Leeftijd	Zeven-bergen	Klundert	Fijnaart	Willem-Stad	Standdaar-buiten	Zevenberg-schen Hoek	Langeweg	Noordhoek	Moerdijk	Heijningen
Jonger dan 18	1%	5%	6%	9%	6%	3%	7%	3%	3%	5%
18-24 jaar	3%	6%	3%	8%	5%	3%	8%	2%	0%	2%
25-44 jaar	16%	18%	16%	16%	13%	8%	18%	13%	16%	27%
45-64 jaar	33%	35%	32%	31%	38%	32%	40%	46%	50%	32%
65-74 jaar	30%	21%	28%	25%	24%	39%	23%	26%	18%	20%
75 en ouder	17%	16%	15%	12%	13%	15%	3%	10%	13%	14%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

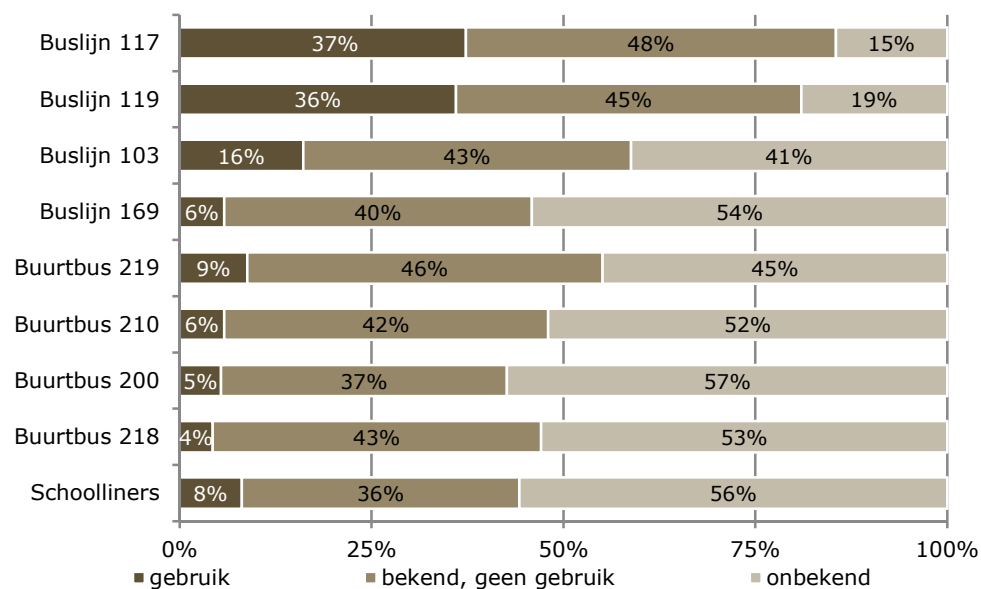
Tabel 2. Leeftijdscategorie respondenten

2 Resultaten

Hieronder worden de belangrijkste resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van inwoners. In de bijlage staan per kern alle resultaten weergegeven.

2.1 Bekendheid

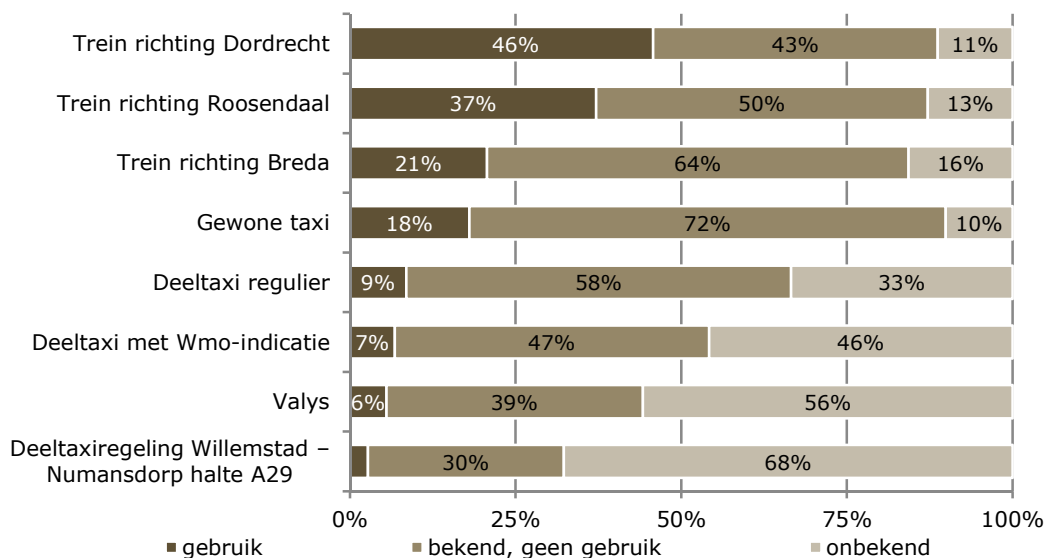
In de gemeente Moerdijk zijn verschillende vervoersmogelijkheden waaronder openbaar vervoer (trein, bus, buurtbus). Over het algemeen zijn de lijnbussen redelijk bekend, met name lijn 117 en 119 naar Breda. Dit is minder het geval voor de buurtbussen en voor de schoolliners (extra bussen voor scholieren en studenten in de ochtend- en middagspits), waar ongeveer de helft van de respondenten onbekend mee is, zie figuur 1.

Figuur 1. Bekendheid (buurt)buslijnen (nmin=2190) , bron I&O Research

De treinen richting Dordrecht, Roosendaal en Breda (vanaf station Zevenbergen en Lage Zwaluwe) zijn goed bekend onder de respondenten. Met name de trein richting Dordrecht wordt door een grote groep (46%) wel eens gebruikt, gevolgd door de trein richting Roosendaal (37%). De trein richting Breda wordt minder vaak gebruikt (21%).

Aanvullend op het openbaar vervoer is er collectief vraagafhankelijk vervoer. Dit betreft Deeltaxi regulier - voor iedereen -, Deeltaxi met een lager tarief door Wmo-indicatie en Valys, vervoer buiten de regio met Wmo-indicatie. Vanaf 2016 is de belbus op het traject Willemstad/Helwijk-Numansdorp opgeheven. Deze reed in de avonden en op zaterdag. Om ervoor te zorgen dat de inwoners van Moerdijk toch in hun mobiliteitsbehoefte kunnen blijven voorzien, biedt de gemeente Moerdijk een speciale Deeltaxiregeling aan, de Overstaptaxi. De Overstaptaxi biedt de mogelijkheid om te reizen tegen het reguliere bustarief, maar dan per (deel)taxi. Inwoners uit Willemstad of Helwijk kunnen op hun huisadres opgehaald en afgezet worden door de Overstaptaxi. Zo is het dus nog mogelijk om vanuit elk adres in Willemstad of Helwijk tijdens bepaalde daluren naar het OV-knooppunt aan de A29 (bij Numansdorp) of naar de bushalte Wethouder van der Veldenweg in Numansdorp te reizen. En vanaf daar weer verder met het reguliere openbaar vervoer naar bijvoorbeeld Rotterdam. Deze regeling is bij twee derde van de respondenten onbekend. Ook Valys en Deeltaxi met Wmo-indicatie zijn bij ongeveer de helft van de respondenten onbekend.

Figuur 2. Bekendheid trein- en taxivervoer (nmin=2153) , bron I&O Research

2.2 Frequentie gebruik openbaar vervoer

In Willemstad reizen de deelnemers aan het onderzoek het meest met het openbaar vervoer, een derde maakt er wekelijks of dagelijks gebruik van. Er is natuurlijk een verband te zien tussen het aanbod aan openbaar vervoer en het gebruik ervan. In de kleinste kernen waar weinig openbaar vervoer is, wordt er ook het minst gebruik van gemaakt door de respondenten. In Standdaarbuiten gebruiken de respondenten het minst het openbaar vervoer, twee derde van de deelnemers gebruik het openbaar vervoer zelden of nooit.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	Zevenbergen	Klundert	Fijnaart	Willemstad	Standdaarbuiten	Zevenbergschen Hoek	Langeweg	Noordhoek	Moerdijk	Heijningen
Iedere dag	9%	13%	10%	21%	6%	8%	8%	2%	3%	10%
Vaak (iedere week)	12%	12%	13%	13%	6%	9%	14%	10%	13%	12%
Regelmatig (1 x per maand)	19%	13%	12%	12%	9%	17%	12%	13%	13%	12%
Soms (1 x per kwartaal)	24%	15%	14%	17%	13%	13%	19%	15%	23%	14%
Zelden (1 x per jaar)	20%	22%	22%	16%	30%	24%	22%	32%	28%	22%
Nooit	17%	24%	28%	22%	38%	28%	25%	28%	23%	31%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 3. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

2.3 Belemmeringen

Aan alle respondenten is gevraagd of zij wel eens belemmeringen op het gebied van vervoer ervaren. Daarbij konden zij meer antwoorden aankruisen in een lijst van belemmeringen. Over de hele linie is het ontbreken van een bus op zondag het meest aangekruist. In veel kernen is dit voor ongeveer een derde van de respondenten een probleem. Ook op zaterdag en doordeweeks in de avond missen deelnemers de bus. Ontbreken van goede aansluitingen vormt voor een iets kleinere groep respondenten een belemmering, met name in Heijningen en Willemstad. In Zevenbergschen Hoek, Noordhoek en Heijningen werkt de afstand tot de bushalte belemmerend. Respondenten uit Noordhoek geven aan niet te weten waar informatie over openbaar vervoer te vinden is en niet te weten hoe de OV-chipkaart werkt. In Klundert en Willemstad is voor een op de vijf deelnemers het ontbreken van een auto een belemmering. In die plaatsen geldt voor een ongeveer een even grote groep dat ze liever geen beroep doen op familie of bekenden. In Zevenbergen en Moerdijk heeft het grootste aandeel respondenten aangegeven geen belemmeringen te ervaren, circa 40%. In Willemstad is het percentage inwoners dat belemmeringen ervaart het hoogst, gevolgd door Klundert, Noordhoek en Heijningen. Ook was er een antwoordmogelijkheid dat er nu geen belemmeringen zijn maar mogelijk over vijf jaar wel. Bij de respondenten uit Willemstad en Langeweg werd dit antwoord relatief veel gekozen, door ruim een op de vijf respondenten.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	Zevenbergen	Klundert	Fijnaart	Willem-Stad	Standdaarbuiten	Zevenbergschen Hoek	Langeweg	Noordhoek	Moerdijk	Heijningen
Geen rijbewijs	14%	16%	13%	19%	11%	12%	13%	7%	15%	12%
Geen auto	14%	19%	14%	21%	10%	15%	8%	8%	10%	10%
Niemand die kan rijden	6%	9%	5%	8%	7%	4%	3%	5%	8%	7%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	14%	18%	13%	17%	10%	8%	8%	10%	15%	15%
Lichamelijke of mentale beperking	4%	3%	3%	5%	3%	0%	0%	2%	8%	3%
Deeltaxi duurt te lang	4%	4%	4%	6%	5%	7%	3%	3%	8%	3%
Kosten vervoer	6%	9%	5%	8%	10%	8%	3%	7%	10%	13%
Geen bus doordeweeks in de avonden	5%	23%	26%	29%	28%	20%	17%	26%	30%	18%
Geen bus op zaterdag	5%	18%	25%	20%	30%	24%	8%	26%	40%	7%
Geen bus op zondag	7%	32%	31%	31%	27%	32%	32%	26%	33%	20%
Geen (goede) aansluiting	8%	18%	15%	22%	19%	11%	13%	20%	10%	25%
Bushalte is te ver weg	4%	9%	3%	4%	7%	15%	7%	21%	0%	15%
Weet info over OV niet te vinden	2%	3%	3%	4%	4%	5%	0%	7%	3%	3%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	5%	7%	7%	3%	7%	3%	2%	16%	8%	5%
Anders	8%	8%	9%	15%	20%	7%	7%	11%	3%	10%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	17%	14%	16%	23%	14%	20%	22%	15%	8%	18%
Ervaar geen belemmeringen	38%	26%	30%	19%	29%	33%	30%	26%	40%	25%
Geen antwoord	1%	1%	1%	0%	1%	0%	0%	2%	0%	0%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag hoe de respondenten omgaan met deze belemmeringen, is het hebben of kopen van een auto een veelgehoord antwoord, in Noordhoek en Heijningen geldt dit voor bijna de helft van de respondenten. Ook iemand vragen om te rijden is een veel gegeven antwoord. Opvallend is dat in Zevenbergschen Hoek dit antwoord maar door een op de tien respondenten is gegeven. De respondenten blijken zelf op de (elektrische) fiets of brommer te gaan, want daarop scoren zij, samen met Heijningen, het hoogst van alle kernen. In Noordhoek reist een vijfde van de respondenten samen met anderen. Blijkbaar zijn de deelnemers effectief in het zoeken van oplossingen, want hier geeft het laagste percentage, 6% van de respondenten, aan dat ze geen alternatief hebben en daarom thuis blijven. In andere kernen loopt dit op tot circa 20% in Klundert en Fijnaart en 25% in Willemstad.

Omgaan met belemmeringen	Zeven-bergen	Klundert	Fijnaart	Willem-Stad	Standdaar-buiten	Zevenberg-schen Hoek	Langeweg	Noordhoek	Moerdijk	Heijningen
Ik heb een auto (gekocht)	28%	29%	33%	31%	40%	40%	34%	47%	33%	47%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	22%	34%	32%	36%	18%	9%	38%	14%	19%	29%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	13%	17%	13%	11%	18%	26%	14%	14%	19%	26%
Ik gebruik de Deeltaxi	16%	10%	9%	7%	7%	14%	10%	14%	0%	6%
Ik neem een gewone taxi	5%	4%	4%	3%	2%	3%	7%	8%	0%	9%
Ik reis samen met anderen met de auto	12%	11%	16%	11%	12%	11%	14%	19%	14%	3%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	3%	3%	3%	2%	10%	11%	0%	6%	0%	0%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	11%	21%	22%	25%	15%	14%	10%	6%	10%	15%
Anders	16%	13%	15%	10%	18%	17%	24%	19%	10%	18%
Geen antwoord	17%	11%	8%	16%	12%	13%	0%	10%	21%	4%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

2.4 Bestemmingen

De bestemmingen die men niet kan bereiken verschillen per kern, zie daarvoor de deelrapportages in de bijlage. Bestemmingen die over de hele lijn veel terugkomen zijn Zevenbergen, Breda, Etten-Leur, Roosendaal, Oudenbosch, Industrieterrein Moerdijk, station Lage Zwaluwe, Rotterdam.

2.5 Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. In vrijwel alle kernen is er een voorkeur voor een oplossing die dicht bij het openbaar vervoersconcept ligt: vervoer dat rijdt op een vaste route op vaste tijden. De respondenten uit Noordhoek hebben een lichte voorkeur voor vervoer dat je kunt aanvragen als je het nodig hebt. De afweging tussen liften op afspraak en meerijden met een vrijwilliger, resulteert in de meeste kernen in ongeveer evenveel stemmen voor beide concepten. Alleen in Heijningen is er een duidelijke voorkeur voor liften op afspraak. Ook bij de keuze tussen zelf rijden in een deelauto of meerijden is er sprake van vrijwel gelijke verdeling van stemmen. Alleen in Klundert is er een lichte voorkeur voor meerijden. Over het algemeen geniet digitaal reserveren de voorkeur van de deelnemers, behalve in Noordhoek en Moerdijk. Daar wil een meerderheid van de respondenten liever telefonisch reserveren.

Omggaan met belemmeringen	Zevenbergen	Klundert	Fijnaart	Willem-Stad	Standdaar-buiten	Zevenberg-schen Hoek	Langeweg	Noordhoek	Moerdijk	Heijningen
Vervoer dat rijdt op een vaste route op vaste tijden	61%	57%	56%	59%	57%	64%	67%	48%	72%	58%
Vervoer dat je kunt aanvragen voor de momenten dat je het nodig hebt	39%	43%	44%	41%	43%	36%	33%	52%	28%	42%
Meerijden met een buurtgenoot: liften op afspraak	49%	45%	50%	55%	45%	49%	52%	47%	56%	64%
Meerijden met een vrijwilliger via een organisatie	51%	55%	50%	45%	55%	51%	48%	53%	44%	36%
Zelf rijden in een huurauto of deelauto die in de kern staat	50%	43%	48%	48%	49%	54%	50%	44%	53%	47%
Meerijden	50%	57%	52%	52%	51%	46%	50%	56%	47%	53%
Rit digitaal reserveren (website/app)	57%	54%	56%	63%	54%	53%	66%	48%	43%	63%
Rit telefonisch reserveren	43%	46%	44%	37%	46%	47%	34%	52%	57%	37%

Tabel 5. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

3 Conclusies

Gezien het relatief¹ grote aantal niet-panelleden dat aan het onderzoek heeft meegewerkt, is het onderwerp mobiliteit belangrijk voor de inwoners van Moerdijk. Uit de toelichting die in de deelrapportages is uitgewerkt, komt naar voren dat men dit onderzoek als positief ervaart maar ook als zeer noodzakelijk. Bewoners zijn zich bewust van de kwetsbare positie in de kleine kernen en de afhankelijkheid van vervoer om voorzieningen te kunnen bereiken.

Een aantal kernen, Zevenbergen voorop, heeft goede openbaar vervoervoorzieningen. In Willemstad maken de respondenten het meest gebruik van openbaar vervoer, gevolgd door Zevenbergen en Klundert. In de kleine kernen is er, met name in het weekend en de avonden, gebrek aan openbaar vervoer. De respondenten uit Standdaarbuiten maken het minst gebruik van openbaar vervoer. Door gebrek aan openbaar vervoer voelen inwoners zich soms geïsoleerd, kunnen bepaalde activiteiten niet ondernemen en blijven daarom thuis. Dit speelt vooral in Klundert, Fijnaart en Willemstad. In Standdaarbuiten en Zevenbergenschen Hoek geven respondenten aan dat verhuizen naar een kern met meer voorzieningen voor hen de oplossing is om met de belemmeringen om te gaan.

Respondenten die gebruik maken van het openbaar vervoer ervaren ook knelpunten in het gebruik, bijvoorbeeld door slechte aansluitingen en afstand tot de halte. In Zevenbergen en Moerdijk is het percentage inwoners dat belemmeringen op het gebied van vervoer ervaart het laagst. In Willemstad het hoogst, gevolgd door Klundert, Noordhoek en Heijningen.

Wat bekendheid van de vervoersmogelijkheden betreft is er nog veel te winnen, vooral voor buurtbus, schoolliners en Deeltaxi/Valys.

Als we kijken naar alternatieve vervoersoplossingen, blijft de voorkeur van de respondenten dicht bij het huidige openbaar vervoersconcept: vaste route en vaste tijden. Uit de enquête komt geen uitgesproken beeld naar voren over de voorwaarden waaraan een alternatieve vervoersoplossing moet voldoen. Dit biedt mogelijkheden om per kern in gesprek te gaan over geschikte oplossingen. In elke kern heeft een voldoende grote groep respondenten aangegeven mee te willen denken over oplossingen. Een deel van de respondenten heeft in de opmerkingen aan het einde van de vragenlijst al suggesties gedaan over onder andere autodelen, faciliteren van liften met buurtgenoten en het opzetten van een vrijwilligersnetwerk voor vervoer.

¹ Door te werken met een open link is er sprake van een indirecte benadering van respondenten. Met uitzondering van het burgerpanel zijn inwoners niet op naam aangeschreven en ook niet na verloop van tijd herinnerd aan het onderzoek om de respons te verhogen. Gezien deze keuzes in de opzet is de behaalde respons behoorlijk te noemen.

4 Aanbevelingen

De eerste aanbeveling, die ook het eenvoudigst te implementeren is, betreft het vergroten van de bekendheid van de vervoersoplossingen. Heldere communicatie met een duidelijk overzicht van de mogelijkheden kan de bewegingsvrijheid van de inwoners direct vergroten. Bijvoorbeeld met Deeltaxi kunnen acute knelpunten worden opgelost, mits je weet dat het bestaat en hoe het werkt. Wat dat laatste betreft is het aanbevelenswaardig om als gemeente Moerdijk aan te sluiten bij het project Mobiliteitsconsulenten van de Regio West-Brabant. Mobiliteitsconsulenten zijn vrijwilligers die getraind worden om medebewoners op weg te helpen in het (openbaar) vervoer. Ze geven informatie, ondersteuning en begeleiding, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een OV-chipkaart maar ook bij het ondernemen van het eerste reisje.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek komt een aantal kernen naar voren waar de behoefte aan vervoersoplossingen het grootst is. In de onderstaande tabel zijn de aanbevelingen voor pilots in deze kernen samengevat. Daaronder volgt een toelichting.

Kern	Type pilot	Opmerking
Willemstad	Verbeteren van de Overstap-taxi Vergroten bekendheid Overstap-taxi	Knelpunten dienstregeling aankaarten bij NS en Arriva
Klundert	Aansluiting op OV-knooppunt in avond en weekend	
Fijnaart	Aansluiting op OV-knooppunt in avond en weekend	
Noordhoek	Meerijden met vrijwilligers	
Standdaarbuiten	Meerijden met vrijwilligers	
Moerdijk	OV-verbinding realiseren met Industrierrein Moerdijk	
Zevenbergen	Autodelen	Knelpunten dienstregeling aankaarten bij NS en Arriva

In Willemstad zijn er vooral problemen door de nieuwe dienstregelingen richting Rotterdam maar ook in de aansluiting op scholen. Het verdient aanbeveling deze knelpunten met de verantwoordelijke partijen te bespreken. Mogelijk kan de Overstap-taxi in overleg met bewoners beter worden afgestemd op de wensen en behoeften van de gebruikers en daarmee knelpunten wegnemen. Naast het algemene communicatietraject zoals hierboven genoemd, is promotie van de Overstap-taxi nodig om de regeling bij een breder publiek bekend te maken. De respondenten uit Willemstad staan ook open voor liften met buurtgenoten. Een concept als Samobiël zou hier mogelijk ook kans van slagen hebben, mede gezien de hoeveelheid betrokken inwoners die de vragenlijst invulden en mee willen denken over een vervolg.

Voor Klundert en Fijnaart geldt dat ze vooral in het weekend en in de avonden de aansluiting op het openbaar vervoer missen. Respondenten omschrijven zelfs dat ze zich geïsoleerd voelen, omdat ze er niet op uit kunnen. Voor deze kernen zou het goed zijn om samen met bewoners en vervoerders te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om in de avonden en weekenden aan te sluiten op een OV-knooppunt in de buurt.

Vervolgens is er een aantal kleine kernen waaronder Noordhoek en Standdaarbuiten waar weinig openbaar vervoer wordt gebruikt omdat er ook weinig voorzieningen zijn. In deze kernen willen respondenten liever meerijden met vrijwilligers en ze dragen hier zelf ook oplossingen voor aan. Met hen zou het concept Automaatje of Dorpsauto verkend kunnen worden of het opzetten van een eigen pool van vrijwillige chauffeurs. Het verdient aanbeveling bij alle kleine kernen in gesprek te gaan over de wens iets dergelijks op te zetten. Als meer kernen iets soortgelijks willen, bijvoorbeeld Automaatje, dan kan dit parallel worden opgezet hetgeen een versnellend effect kan hebben (bijvoorbeeld, maar één keer een training organiseren voor de vrijwilligers).

Vanuit veel verschillende kernen is Industrierrein Moerdijk aangegeven als bestemming die niet bereikt kan worden. Dit knelpunt betreft deels een kwetsbare groep, met weinig inkomen, die afhankelijk is van openbaar vervoer doordat men geen auto bezit. Het oplossen van dit knelpunt door een OV-verbinding te realiseren met Industrierrein Moerdijk is belangrijk voor de economie en de sociale veerkracht van de kernen in de gemeente.

Omdat er juist in Zevenbergen veel openbaar vervoer wordt gebruikt, zijn door respondenten veel suggesties gedaan voor verbeteringen. Grotendeels hebben die betrekking op de NS en Arriva. Neem de aangedragen punten mee in de overleggen met deze partijen. Daarnaast zijn er suggesties gedaan voor aanvullingen op het openbaar vervoer, bijvoorbeeld autodelen. Wellicht kunnen deze als burgerinitiatief worden opgepakt en kan de gemeente hierin faciliteren.

Bijlage: resultaten per kern

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Zevenbergen

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad.

Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Zevenbergen hebben 905 inwoners² de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Slechts 4% van de respondenten is jonger dan 25 jaar, een derde is 45-64 jaar oud en bijna de helft is 65 jaar of ouder.

² Ten opzichte van 14.125 inwoners, 6.150 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	12	1%
18-24 jaar	24	3%
25-44 jaar	141	16%
45-64 jaar	300	33%
65-74 jaar	271	30%
75 en ouder	154	17%
Totaal	902	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Zevenbergen rijdt doordeweeks en op zaterdag buslijn 117 naar Breda en naar Fijnaart/Klundert. Op weekdays in de ochtendspits rijdt schoolliner 617 via Zevenbergen naar Breda en in de middagspits de omgekeerde route. Vanuit Zevenbergen biedt buslijn 119 een frequente verbinding met Breda die ook op zaterdag en zondag actief is. In de ochtendspits wordt deze aangevuld met een schoolliner naar diverse (onderwijs)bestemmingen in Breda. Buurtbus 218 zorgt voor verbinding met Zevenbergschen Hoek op maandag tot en met vrijdag en buurtbus 219 met Etten-Leur.

Meer dan de helft van de respondenten gebruikt buslijn 119 weleens, 3% kent deze vervoersmogelijkheid niet. Van buslijn 117 maakt 39% van de respondenten weleens gebruik en 8% kent deze lijn niet. De buurtbussen zijn een stuk minder bekend. 41% van de respondenten kent buurtbus 218 niet en een kwart kent buurtbus 219 niet. Van lijn 219 maakt 17% weleens gebruik, voor lijn 218 is dat 4%. Schoolliners zijn bij bijna twee derde van de respondenten onbekend en 4% maakt er gebruik van. De treinverbindingen zijn relatief bekend en meer dan de helft van de respondenten gebruikt weleens de trein naar Roosendaal. De treinverbinding naar Dordrecht wordt door 64% van de respondenten gebruikt. Voor Breda is dit iets minder dan een kwart. Reguliere Deeltaxi is bij een kwart van de respondenten onbekend, 10% maakt er weleens gebruik van. Bij Deeltaxi met Wmo-indicatie is de onbekendheid groter (41%) en bij Valys nog groter (52%). 20% van de deelnemers maakt weleens gebruik van een gewone taxi.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist 40% eenmaal per maand of vaker met het openbaar vervoer. Ruim een derde gebruikt het openbaar vervoer zelden of nooit. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt winkelen (57%) het meest genoemd. Ongeveer een derde noemt bezoek familie/vrienden, theater, museum, concertzaal, bioscoop en uitgaan als reden voor OV-gebruik. Een kwart geeft ziekenhuis als reden. 18% gebruikt OV voor werk en 11% voor school/studie. Bij de open antwoorden worden hier aan toegevoegd: dagjes uit, steden bezoeken, wandelen, vakantie/vliegveld, UWV-gerelateerde bezoeken, parkeerproblemen vermijden, verkeersdrukte vermijden, vrijwilligerswerk, kerkbezoek, bijeenkomsten/cursussen, indien alcohol gedronken, auto bij de garage.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	82	9%
Vaak (iedere week)	105	12%
Regelmatig (1 x per maand)	167	19%
Soms (1 x per kwartaal)	213	24%
Zelden (1 x per jaar)	176	20%
Nooit	148	17%
Totaal	891	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

De grootste groep ervaart geen belemmeringen (38%) en 17% geeft aan nu geen belemmeringen te ervaren maar mogelijk over vijf jaar wel. De grootste belemmeringen zijn het ontbreken van auto of rijbewijs en het feit dat respondenten geen beroep willen doen op familie of bekenden. Aanvullende opmerkingen gaan over hoge prijs openbaar vervoer, lange reistijd, volle bussen, ontbreken busverbinding Etten-Leur, Breda, Zevenbergen in de late avond op vrijdag en zaterdag, ontbreken verbinding Havenschap Moerdijk, ontbreken bus naar Oosterhout, ontbreken buurtbus Rosendaal in het weekend, slechte treinverbinding naar Breda en Eindhoven, huisartsenpost niet te bereiken, gevaarlijke fietsroute langs provinciale weg naar bushalte, nieuwe dienstregeling NS en Arriva, veel vertraging en storing trein naar Oudenbosch, onbekendheid waar bushaltes lijn 117 zijn, rolstoel of scootmobiel meenemen, niet kunnen lezen of schrijven, rij-angst, ontbreken Greenwheels of iets dergelijks en onafhankelijk willen zijn.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	123	14%
Geen auto	131	14%
Niemand die kan rijden	55	6%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	126	14%
Lichamelijke of mentale beperking	40	4%
Deeltaxi duurt te lang	37	4%
Kosten vervoer	56	6%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	48	5%
Geen bus op zaterdag	46	5%
Geen bus op zondag	63	7%
Geen (goede) aansluiting	72	8%
Bushalte is te ver weg	36	4%
Weet info over OV niet te vinden	20	2%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	44	5%
Anders	75	8%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	157	17%
Ervaar geen belemmeringen	345	38%
Geen antwoord	12	1%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden of iemand te vragen om te rijden; zie tabel 4. 16% gebruikt Deeltaxi om de belemmeringen weg te nemen. 11% van de respondenten heeft geen alternatief en blijft thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Uit de toelichting blijkt dat

respondenten zich proberen aan te passen aan de omstandigheden door een bus eerder te nemen, langer te wachten, verder te lopen, ander werk te zoeken, afspraken te plannen aansluitend op OV-tijden of auto te lenen. De een baalt, de ander accepteert het.

“Ik ga gewoon maar het is jammer dat onze regio niet op de radar staat”.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	114	28%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	87	22%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	52	13%
Ik gebruik de Deeltaxi	63	16%
Ik neem een gewone taxi	19	5%
Ik reis samen met anderen met de auto	49	12%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	13	3%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	46	11%
Anders	65	16%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Een kwart van de respondenten geeft aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen. Het betreft vooral Etten-Leur in het weekend, meubelboulevard Breda (sinds nieuwe dienstregeling geschrapt), Roosendaal, Klundert en Willemstad in het weekend en 's-avonds, Amphia ziekenhuis Breda industrieterrein Moerdijk, Fijnaart en Bosschenhoofd in het weekend. Een enkele keer wordt genoemd: Langeweg op zondag, Hoeven, Dussen, NAC-stadion, Hooge Zwaluwe, Rotterdam en Willemstad rechtstreeks, centrum Terheijden, Schiphol (vroeg of laat), Leeuwarden, Groningen, Bergen op Zoom, Oosterhout, Tilburg, Den Bosch, Eindhoven, musea in grotere steden, strand, voorstellingen/concerten, natuurparken, familie die ver weg woont (Valys-kilometers ontoereikend).

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route (61%). Over liften op afspraak met een buurtgenoot en meerijden met een vrijwilliger via een organisatie zijn de meningen verdeeld (49% versus 51%). Ook voor zelf rijden in een deelauto of meerijden is geen uitgesproken voorkeur (50-50). Wat betreft reserveren verkiest 57% van de respondenten digitaal reserveren boven telefonisch reserveren.

Voor 15% van de respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 92% van de respondenten mogelijk.

7% geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

In totaal geven 133 personen aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door 154 respondenten is gebruik gemaakt van de ruimte voor opmerkingen aan het einde van de vragenlijst. Veel van deze opmerkingen hebben betrekking op de eerder genoemde knelpunten:

- Ontbreken openbaar busverbindingen in het weekend en 's-avonds;
- Belemmeringen door nieuwe dienstregeling Arriva: tijden, haltes vervallen, aansluitingen Breda;
- Nieuwe dienstregeling NS waardoor overstap in Dordrecht nodig is om naar Rotterdam te komen;

Daarnaast geeft een aantal mensen aan dat de afstand tot de bushalte een probleem is. Ook gratis OV voor 65-plussers en minima wordt een aantal keer genoemd evenals meer informatie verstrekken. Veel mensen maken een opmerking over de buurtbus Zevenbergen-Etten-Leur. Ze zijn er blij mee, hopen dat hij definitief wordt of wordt omgezet in een lijndienst.

Overige opmerkingen:

- OV-chipkaart is drama (toeslagen, diverse vervoerders, saldo voldoende?);
- Mensen uit het buitenland kunnen geen treinkaartje kopen bij automaat op station Zevenbergen;
- Meer voorzieningen gewenst op station Zevenbergen: kiosk en een digitaal bus-schema op station Zevenbergen met daarop hoe lang het duurt voordat de volgende bus komt;
- Buslijnen 117 en 199 behouden, ze zijn zeer waardevol voor ouderen;
- Buslijn 117 is in de ochtend altijd ongeveer een minuut te laat;
- Gevaarlijke verkeerssituaties bushaltes op rijbaan en verkeer rond centrum leiden.

Ook worden suggesties voor oplossingen gedaan:

- Deelauto's als Mobility mixx, Greenwheels, SnappCar, BlablaCar et cetera inzetten;
- Vrijwilligers en mensen met uitkering op vervoer op afroep inzetten;
- Leer van andere steden hoe de mobiliteit geregeld is. Bijvoorbeeld vervoer op maat en introductie OV-fietsen;
- Een continu rijdende buurtbus die via alle wijken naar het centrum rijdt voor bijvoorbeeld € 1,00 per keer. Ideaal voor de iets oudere mens om zelfstandig boodschappen te doen;
- Een platform waar mensen kunnen aangeven waar ze naar toe reizen, wanneer, tijd et cetera, zodat anderen mee kunnen reizen door zich aan te melden;
- Meer bekendheid maken aan de busdiensten inclusief buurtbussen die rijden. Bijvoorbeeld ook vermelden in de moerdijkse gids die we jaarlijks ontvangen;
- Waarom wordt lijn 122 vanaf station Lage Zwaluwe niet via dorp Moerdijk-industrieterrein Moerdijk doorgetrokken naar station in Zevenbergen vice versa, dan bedien je een heel groot industriegebied en het dorp Moerdijk en blaas je lijn 122 Breda-Lage Zwaluwe weer wat leven in en maak je hier een heel rendabele lijn van. En als veel bedrijven benaderd worden om hieraan mee te werken zal het aantal voertuigen van en naar industriegebied Moerdijk ook afnemen;
- 1. Versterk de aansluiting met het openbaar vervoer: zet in elke kern een busje neer die ieder uur rijdt, dus op vaste tijden naar het dichtstbijzijnde station. Dat is vaak de reden dat mensen toch steeds in de auto stappen en hier ligt een kans! In de spits bijvoorbeeld twee of meer busjes om het kwartier. Onderscheid u hierin als gemeente!
2. Laat mensen in de bijstand die wat moeten doen volgens nieuwe regels deze busjes besturen. Hebben ze meer contacten en is leuk werk en is niet concurrerend voor andere vervoerders. Doe een pilot van zes maanden.
3. Kom als gemeente met een pool app , dus samen reizen en beloon langdurige deelname!
4. Stimuleer als gemeente dat NS een proef gaat doen met veel langere treinen waarvan diverse coupes leuk zijn ingericht als huiskamer; als ontmoetingsplaats; wifi en laat de treinen twee keer stoppen zodat je de perrons niet hoeft aan te passen.

Uit een aantal reacties blijkt het bewustzijn over de kwetsbaarheid als je zelf niet meer kunt rijden, bijvoorbeeld:

“Nu heb ik nog zelf een auto, dus heb ik geen probleem, maar er komt een tijd dat ik geen auto meer heb. Ik kan nu niet goed overzien of ik dan nog alles kan doen, wat ik nu doe. Dus ik denk dat er goed moet worden gekeken naar de vervoersmogelijkheden voor ouderen.”

Conclusie

Zevenbergen heeft het grootste openbaar vervoer aanbod van de gemeente. Daardoor maken ook meer mensen gebruik van het OV én hebben meer mensen opmerkingen en knelpunten bij het gebruik ervan. Ook blijkt dat niet iedereen op de hoogte is van de mogelijkheden. Bijvoorbeeld van de buurtbus naar Etten-Leur zijn relatief veel mensen niet op de hoogte.

Aanbevelingen

Behoorlijk wat respondenten doen suggesties voor verbeteringen. Grotendeels hebben die betrekking op Arriva en de NS. Neem de aangedragen punten mee in de overleggen met deze partijen. Daarnaast zijn er suggesties voor aanvullingen op het openbaar vervoer, bijvoorbeeld autodelen. Wellicht kunnen deze als burgerinitiatief worden opgepakt en kan de gemeente dit faciliteren.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Klundert

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad. Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Klundert hebben 346 inwoners³ de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Ruim een derde van de respondenten is tussen de 45 en 64 jaar oud en in totaal is ruim 70% 45 jaar of ouder. Ongeveer één op de tien respondenten is jonger dan 24 jaar.

³ Ten opzichte van 5.815 inwoners, 2.440 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	16	5%
18-24 jaar	20	6%
25-44 jaar	62	18%
45-64 jaar	120	35%
65-74 jaar	72	21%
75 en ouder	54	16%
Totaal	344	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Klundert rijdt op weekdays overdag elk half uur buslijn 117 via Zevenbergen naar Breda en de andere kant richting Fijnaart. Op zaterdag rijdt deze bus elk uur. Buurtbus 200 rijdt elk uur doordeweeks en op zaterdag van Klundert naar Dinteloord. Buurtbus 210 rijdt doordeweeks elk uur naar Oudenbosch. In de ochtend- en middagspits rijden diverse schoolliners naar Breda en Oudenbosch.

Lijn 117 is bij de meeste respondenten bekend en bijna de helft maakt er weleens gebruik van. Buurtbus 200 is bij meer dan de helft van de respondenten onbekend en slechts een enkeling maakt er weleens gebruik van. Buurtbus 210 is bekender en wordt meer gebruikt. Een op de vijf respondenten kent deze buslijn niet, 16% maakt er weleens gebruik van. Ruim 40% kent de schoolliners niet en 11% maakt weleens gebruik van een schoolliner. Van de treinen wordt de verbinding naar Dordrecht door de respondenten uit Klundert het meest gebruikt, 44% maakt hier weleens gebruik van. Een op de drie respondenten kent Deeltaxi niet en Valys is bijna bij de helft onbekend. Gewone taxi wordt door 17% gebruikt en de Deeltaxi door 9% van de respondenten.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist 38% eenmaal per maand of vaker met het openbaar vervoer. Ongeveer een kwart reist nooit met het openbaar vervoer. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt winkelen (50%), bezoek familie/vrienden (36%) en uitgaan (37%) het meest genoemd. Theater, museum, concertzaal en bioscoop wordt door een op de vier respondenten genoemd, ziekenhuisbezoek door 20% van de respondenten. Werk en school of studie zijn ook belangrijke redenen voor het gebruik van openbaar vervoer. In totaal geeft 52% van de respondenten dit aan als reden. Bij de open antwoorden wordt hier vrijwilligerswerk aan toegevoegd. Ook worden vakantie (onder andere Schiphol), uitstapjes, festivals, stage/cursus, officiële instanties, voetbalwedstrijden NAC en kerk in Breda genoemd. Iemand noemt als reden dat het goedkoper is om met de bus te gaan dan met de auto vanwege parkeren et cetera.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	45	13%
Vaak (iedere week)	42	12%
Regelmatig (1 x per maand)	45	13%
Soms (1 x per kwartaal)	52	15%
Zelden (1 x per jaar)	76	22%
Nooit	84	24%
Totaal	344	13%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

De grootste belemmering op het gebied van vervoer is het ontbreken van een bus op zondag en in mindere mate door de weeks in de avonduren; zie tabel 3. Een op de vijf respondenten noemt geen auto hebben als belemmering. Het ontbreken van een bus op zaterdag en van goede aansluitingen wordt door 18% genoemd als belemmering, net als het vervelend vinden om een beroep te doen op familie en bekenden. Aanvullende opmerkingen gaan over NS-dienstregeling, lange reistijd, hoge kosten, bussen komen niet of te laat, schoolliners zijn overvol, ontbreken bushalte bij carpoolplaats A17 en bij de sporthal. Studerende kinderen kunnen op zondag niet met de bus naar het treinstation. Ook geeft iemand aan eigenlijk niet meer te durven rijden vanwege de drukte. Een kwart van de respondenten ervaart geen belemmeringen.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	55	16%
Geen auto	67	19%
Niemand die kan rijden	30	9%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	64	18%
Lichamelijke of mentale beperking	10	3%
Deeltaxi duurt te lang	13	4%
Kosten vervoer	31	9%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	80	23%
Geen bus op zaterdag	62	18%
Geen bus op zondag	109	32%
Geen (goede) aansluiting	61	18%
Bushalte is te ver weg	31	9%
Weet info over OV niet te vinden	12	3%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	24	7%
Anders	26	8%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	48	14%
Ervaar geen belemmeringen	89	26%
Geen antwoord	2	1%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door iemand te vragen om te rijden, ruim een derde van de groep doet dit. Anderen rijden zelf, rijden met iemand mee of gaan met de (elektrische) fiets of brommer.

Ruim 20% van de respondenten heeft echter geen alternatief en blijft thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Bij de toelichting geeft iemand aan geneigd te zijn om te gaan verhuizen vanwege een sterk geïsoleerd gevoel in de gemeente. Ook noemt men kinderen wegbrengen en halen, langer wachten op de bus, meer geld kwijt zijn met de auto, zelfstandig willen blijven en daarom liever geen familie vragen, niet anders kunnen dan de situatie accepteren en gebruik Valys als oplossing.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	60	29%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	72	34%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	36	17%
Ik gebruik de Deeltaxi	21	10%
Ik neem een gewone taxi	9	4%
Ik reis samen met anderen met de auto	23	11%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	7	3%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	44	21%
Anders	27	13%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag of er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen, worden met name Breda en Zevenbergen in het weekend genoemd. Daarnaast zijn Etten-leur, (station) Lage Zwaluwe, industrieterrein Moerdijk en een enkele keer Bergen op Zoom en Roosendaal en directe verbinding naar Willemstad genoemd. Een aantal mensen geeft aan in het weekend te werken en dan openbaar vervoer te missen. Anderen willen in het weekend familie bezoeken buiten Brabant. Voor een aantal mensen speelt dat ze wel naar hun bestemming toe kunnen, maar niet meer terug naar Klundert. Enkele respondenten geven aan juist in het weekend er op uit te willen. Zoals iemand het verwoordt: *“Gewoon uit Klundert weg kunnen op zondag... waar dan ook heen”*. In totaal geeft 30% van de deelnemers aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route (57%). Een bijna even grote groep wil liever meerijden met een vrijwilliger via een organisatie dan liften op afspraak met een buurtgenoot. De meerderheid verkiest meerijden boven zelf rijden in een deelauto. Als er sprake is van reserveren wil ruim de helft van de respondenten dit het liefst telefonisch en iets minder dan de helft digitaal.

Voor 21% van de respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 7% van de respondenten niet mogelijk. 6% geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

46 respondenten geven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Bij de ruimte voor opmerkingen hebben 92 respondenten iets ingevuld. De meeste opmerkingen hebben betrekking op:

- Ontbreken openbaar vervoerverbindingen in het weekend;
- Slechte aansluiting, lange reistijd en overvolle bussen naar scholen;
- Ontbreken van openbaar vervoer naar industrieterrein Moerdijk. Suggestie buurtbus Klundert-industrieterrein Moerdijk-Moerdijk-station Lage Zwaluwe;
- Verbinding voor uitgaansvervoer;
- Meer bushaltes in Klundert zodat afstand tot de halte kleiner wordt, bijvoorbeeld bij het zwembad (driemaal genoemd), Blauwe Hoef, Stadhuis;
- Meer informatie over vervoersmogelijkheden, voor verschillende doelgroepen (op papier, internet, in de Bode et cetera).

Iemand noemde het initiatief van de ANWB, genaamd Automaatje als een goed concept voor Klundert.

Conclusie

Van de deelnemers aan het onderzoek gebruikt een vrij grote groep regelmatig het openbaar vervoer. Dit doen ze met name voor recreatieve en sociale doeleinden maar ook voor school en werk. Juist de mensen die regelmatig openbaar vervoer gebruiken missen dit in de avonden en in het weekend. Hoewel de meeste mensen de belemmeringen kunnen oplossen door zelf te rijden of mee te rijden, is er een kwetsbare groep van een op de vijf respondenten die activiteiten niet kan doen door gebrek aan vervoer. Voor sommigen is dit reden uit Klundert te verhuizen. Bestemmingen die men niet kan bereiken liggen met name in Breda, Zevenbergen, Etten-Leur, industrieterrein Moerdijk en station Lage Zwaluwe. Qua bekendheid is er winst te behalen voor buurtbus, Deeltaxi, Valys en schoolliners.

Wat betreft aanvullende vervoersoplossingen is er een voorkeur voor vervoer op vaste tijden en daarna voor meerijden.

Uit de opmerkingen die zijn ingevuld blijkt dat er grote behoefte is om aansluiting te houden met omliggende plaatsen. Men voelt zich in het weekend en de avond geïsoleerd en is ernstig beperkt in enerzijds het sociale leven maar anderzijds ook mensen die avond- en weekenddiensten hebben, scholieren en studenten die een bijbaantje willen of mensen die naar de kerk willen gaan, ervaren de beperkingen.

Aanbevelingen

Meer dan veertig respondenten hebben betrokkenheid getoond door aan te geven wellicht mee te willen denken. Een goede vervolgstap zou zijn om met een groepje bewoners ideeën te bespreken om verbindingen te kunnen realiseren in avond en weekend met OV-knooppunten in de omgeving zodat de bewegingsvrijheid van de inwoners groter wordt op die momenten. Automaatje kan een alternatief zijn voor recreatief gebruik en bereiken van voorzieningen. Voor school en werk biedt dit geen oplossing. Daarnaast is informeren over de alle vervoersmogelijkheden een belangrijk punt waar winst behaald kan worden.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Fijnaart

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad. Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Fijnaart hebben 316 inwoners⁴ de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de leeftijdsamenstelling van de groep respondenten te zien. Een derde van de respondenten is tussen de 45 en 64 jaar oud en in totaal is ruim 40% 65 jaar of ouder.

⁴ Ten opzichte van 5.715 inwoners, 2.450 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	19	6%
18-24 jaar	11	3%
25-44 jaar	49	16%
45-64 jaar	100	32%
65-74 jaar	89	28%
75 en ouder	47	15%
Totaal	315	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Fijnaart rijdt doordeweeks en op zaterdag buslijn 103 naar Roosendaal en naar Willemstad. Op weekdagen overdag rijdt elk half uur buslijn 117 via Zevenbergen naar Breda. Op zaterdag rijdt deze bus elk uur. Buurtbus 200 rijdt elk uur doordeweeks en op zaterdag van Fijnaart naar Dinteloord. In de ochtend- en middagspits rijdt een schoolliner via Zevenbergen naar Breda.

Lijn 103 is bij 10% van de respondenten onbekend. Van de overige respondenten maakt de helft weleens gebruik van deze lijn. Ook buslijn 117 is bij 10% onbekend. 40% van de respondenten maakt er weleens gebruik van. Bijna een kwart van de respondenten is niet bekend met buurtbus 200. Bijna een op de vijf respondenten maakt er weleens gebruik van. Het begrip schoolliner is bij meer dan de helft van de respondenten onbekend, 8% geeft aan er wel eens gebruik van te maken. 20-25% van de respondenten is onbekend met de treinen in de omgeving. De trein richting Dordrecht wordt het meest gebruikt, door bijna een op de drie respondenten. Er is veel onbekendheid met Deeltaxi, oplopend van 45% onbekend met reguliere Deeltaxi tot 54% onbekend met Deeltaxi Wmo-indicatie. Met Valys is ruim 60% van de respondenten niet bekend. Het gebruik van Deeltaxi en Valys ligt rond de 5% van respondenten.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist de helft zelden of nooit met het openbaar vervoer. Een derde van de deelnemers gebruikt het openbaar vervoer eenmaal per maand of vaker. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer worden winkelen (57%) en bezoek familie/vrienden (32%) het meest genoemd. Boodschappen doen wordt het minst genoemd als reden om OV te gebruiken. Bij de open antwoorden worden hier dagjes uit, vakantie, vliegveld en beurzen aan toegevoegd. Ook gemeente, woningcorporatie en huisarts worden genoemd. Wanneer de auto in de garage staat of men niet kan rijden (gebroken pols) gebruikt een aantal respondenten het openbaar vervoer.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	32	10%
Vaak (iedere week)	42	13%
Regelmatig (1 x per maand)	37	12%
Soms (1 x per kwartaal)	44	14%
Zelden (1 x per jaar)	69	22%
Nooit	88	28%
Totaal	312	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein)?

Belemmeringen

De grootste belemmering op het gebied van vervoer is het ontbreken van een bus op zondag (31%) en in mindere mate door de weeks in de avonduren en op zaterdag; zie tabel 3. Van de respondenten ervaart 30% geen belemmeringen op het gebied van vervoer. Ruim veertig respondenten geven aan dat geen auto, geen rijbewijs en geen beroep willen doen op familie/bekenden de grootste belemmering is. Aanvullende opmerkingen gaan over lange reistijd/verloren tijd, slechte verbinding met nieuwe dienstregeling, onveilig parkeren bij station (auto-inbraken), industrieterrein niet bereikbaar met OV, te weinig bussen, ook in het weekend, ontbreken bus in de vroege ochtend/nachtbus, ontbreken busboekjes/geen computer, parkeren Roosendaal/werk, overvolle bussen in de spits.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	41	13%
Geen auto	44	14%
Niemand die kan rijden	17	5%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	41	13%
Lichamelijke of mentale beperking	8	3%
Deeltaxi duurt te lang	14	4%
Kosten vervoer	15	5%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	83	26%
Geen bus op zaterdag	78	25%
Geen bus op zondag	98	31%
Geen (goede) aansluiting	46	15%
Bushalte is te ver weg	8	3%
Weet info over OV niet te vinden	11	3%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	22	7%
Anders	28	9%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	50	16%
Ervaar geen belemmeringen	95	30%
Geen antwoord	2	1%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden of iemand te vragen om te rijden, een derde van de groep doet dit; zie tabel 4. Ruim een vijfde van de respondenten heeft echter geen alternatief en blijft thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Bij de toelichting noemt men kinderen/familie wegbrengen en halen, niet van huis kunnen in het weekend als de auto niet beschikbaar is en de situatie accepteren. *“Ik zal de ongemakken voor lief moeten nemen.”*

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	56	33%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	55	32%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	22	13%
Ik gebruik de Deeltaxi	16	9%
Ik neem een gewone taxi	7	4%
Ik reis samen met anderen met de auto	28	16%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	5	3%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	38	22%
Anders	25	15%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag of er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen, worden met name Breda, Zevenbergen, Roosendaal en Oud Gastel in het weekend genoemd. Daarnaast zijn Etten-leur (winkelcentrum), (station) Lage Zwaluwe, industrieterrein Moerdijk en een enkele keer Eindhoven en Willemstad genoemd. Een aantal mensen geeft aan vanuit het werk niet meer naar huis te kunnen. Anderen willen in het weekend familie bezoeken buiten Brabant of uitstapjes doen en dat gaat niet met het openbaar vervoer. In totaal geeft een derde van de deelnemers aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route (56%). De groep die liever meerijdt met een vrijwilliger via een organisatie is even groot als de groep die liever wil liften op afspraak met een buurtgenoot. Ook de groep die zelf wil rijden met een huurauto of deel auto is ongeveer even groot als de groep die liever wil meerijden. Als er sprake is van reserveren wil 56% van de respondenten dit het liefst digitaal en de overige 44% telefonisch.

Voor 20% van de respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 95% van de respondenten mogelijk. 6% geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

42 respondenten geven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door 71 respondenten is gebruik gemaakt van de ruimte voor opmerkingen aan het einde van de vragenlijst. Een aantal respondenten geeft aan dat ze nu nog zelf kunnen rijden en zich pas gaan verdiepen in openbaar vervoer als dat niet meer zo is. Anderen geven aan dat ze wel vaker OV willen gebruiken maar dat het geen reëel alternatief is voor de auto (te duur, te langzaam). Deels hebben de opmerkingen betrekking op verbeterpunten:

- Ontbreken openbaar vervoerverbindingen in het weekend en 's-avonds;
- Overvolle bussen naar scholen waardoor gevaarlijke situatie ontstaat;
- Verbinding voor uitgaansvervoer, niet alleen aan ouderen denken;
- Ontbreken verbinding industrieterrein Moerdijk hetgeen tot werkloosheid kan leiden.

Ook worden suggesties voor oplossingen genoemd:

- Kleinere voertuigen in plaats van grote bussen;
- Belbus in weekend en avond;
- Uitbreiding waterbus;
- Gratis OV/prijsactie zoals eerder in provincie Brabant;
- Betere fietspaden naar en van Zevenbergen zodat scholieren veilig en gezond van en naar school kunnen;
- Digitaal kunnen regelen wie, wat, waar, waarheen: soort carpool online.

Enkele respondenten geven aan geen vertrouwen te hebben en bang te zijn voor nog meer bezuinigingen. Anderen benoemen dat ze het goed vinden dat op deze manier in kaart wordt gebracht wat er leeft bij de bevolking. En er zijn ook goed voorbeelden:

“Mijn man is 81 en ik 76 jaar. We doen alles met de elektrische fiets, bus en trein en buurtbus (de trein vanaf Roosendaal).”

Conclusie

Veel mensen in Fijnaart gebruiken als vanzelfsprekend de auto. Ze gaan pas nadenken over alternatieven als ze niet meer kunnen rijden. Het aandeel respondenten dat volledig onbekend is met OV-mogelijkheden is niet groot. De vraag is in hoeverre de groep die zegt wel bekend te zijn met, maar geen gebruik te maken van OV, de juiste informatie op het netvlies heeft. De mensen die wel OV-gebruiken ervaren hinder door de beperkte mogelijkheden in het weekend en de avonden. Ook voor uitstapjes en familiebezoek in het weekend zouden mensen graag het OV gebruiken.

Aanbevelingen

Door in het weekend en in de avonden een verbinding met OV-knooppunten te realiseren kan een impuls aan het OV-gebruik worden gegeven. Door dit te combineren met goede voorlichting over de mogelijkheden van het openbaar vervoer, kunnen mogelijk ook nieuwe reizigers worden getrokken. Een prijsactie zou hierin ondersteunend kunnen zijn.

Het aantal van veertig respondenten die eventueel mee zouden willen denken over nieuwe oplossingen, biedt voldoende potentieel om een lokale werkgroep op te richten om hier mee aan de slag te gaan.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Willemstad

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad. Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Willemstad en Helwijk hebben 222 inwoners⁵ de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de leeftijdsamenstelling van de groep respondenten te zien. Een derde van de respondenten is tussen de 45 en 64 jaar oud en in totaal is een derde jonger dan 45 jaar.

⁵ Ten opzichte van 3.315 inwoners, 1.425 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	19	9%
18-24 jaar	17	8%
25-44 jaar	35	16%
45-64 jaar	68	31%
65-74 jaar	55	25%
75 en ouder	27	12%
Totaal	221	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern. Voor deze rapportage zijn de respondenten uit Willemstad en Helwijk samengevoegd. Overal waar in de rapportage Willemstad staat, lees Willemstad en Helwijk.

Bekendheid

In Willemstad rijdt doordeweeks en op zaterdag buslijn 103 naar Roosendaal. Op weekdays in de ochtendspits rijdt schoolliner 617 via Zevenbergen naar Breda. Vanaf 2016 is de belbus op het traject Willemstad/Helwijk-Numansdorp opgeheven. Deze reed in de avonden en op zaterdag. Om ervoor te zorgen dat de inwoners van Moerdijk toch in hun mobiliteitsbehoefte kunnen blijven voorzien, biedt de gemeente Moerdijk een speciale vervoersregeling aan: de Overstaptaxi. De Overstaptaxi biedt de mogelijkheid om te reizen tegen het reguliere bustarief, maar dan per (deel)taxi. Inwoners uit Willemstad of Helwijk kunnen op hun huisadres opgehaald en afgezet worden door de Overstaptaxi. Zo is het dus nog mogelijk om vanuit elk adres in Willemstad of Helwijk tijdens bepaalde daluren naar het OV-knooppunt aan de A29 (bij Numansdorp) of naar de bushalte Wethouder van der Veldenweg in Numansdorp te reizen. En vanaf daar weer verder met het reguliere openbaar vervoer naar bijvoorbeeld Rotterdam.

Meer dan de helft van de respondenten gebruikt lijn 103 weleens, 5% kent deze vervoersmogelijkheid niet. Een op de vijf respondenten maakt weleens gebruik van de schoolliner, deze is onbekend bij 37% van de deelnemers. Ongeveer een kwart van de deelnemers is niet bekend met de treinverbindingen in de omgeving. De treinverbinding richting Dordrecht wordt door een op de vier respondenten gebruikt. De speciale deeltaxiregeling is bij 43% van de respondenten onbekend, 16% maakt er weleens gebruik van. De reguliere deeltaxi is nog iets onbekender en wordt door half zo veel respondenten gebruikt. Deeltaxi met Wmo-indicatie en Valys zijn onbekend bij 55% van de respondenten. 11% van de deelnemers maakt weleens gebruik van een gewone taxi.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist een derde dagelijks of wekelijks met het openbaar vervoer. 38% gebruikt het openbaar vervoer zelden of nooit. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt winkelen (53%) het meest genoemd, gevolgd door school of studie (34%). Ruim 30% noemt bezoek familie/vrienden als reden voor OV-gebruik. Een kwart geeft als reden ziekenhuis, theater, museum, concertzaal en bioscoop. Bij de open antwoorden worden hier dagjes uit, steden bezoeken, vliegveld, oppassen kleinkinderen, vrijwilligerswerk (onder andere buurtbuschauffeur) en tandarts aan toegevoegd. Ook de auto die in de garage staat is een reden om openbaar vervoer te gebruiken.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	46	21%
Vaak (iedere week)	29	13%
Regelmatig (1 x per maand)	26	12%
Soms (1 x per kwartaal)	36	17%
Zelden (1 x per jaar)	34	16%
Nooit	47	22%
Totaal	218	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

De grootste belemmering op het gebied van vervoer is het ontbreken van een bus op zondag (31%) en doordeweeks in de avonduren (29%). Voor een op de vijf deelnemers zijn slechte aansluitingen een belemmering, net als geen auto of rijbewijs en ontbreken van een bus op zaterdag. Van alle respondenten ervaart 19% geen belemmeringen op het gebied van vervoer. Aanvullende opmerkingen gaan over lange reistijd, slechte verbinding, bus die niet wacht op overstappers, trein is duur, slechte aansluiting op schooltijden, OV-chip onhandig voor incidentele reiziger, ontbreken verbinding industrieterrein Moerdijk, ontbreken schoolliner Roosendaal en Deeltaxi is ingewikkeld om te regelen. Veel opmerkingen gaan over de overstap bij de A29 Numansdorp. Het is ver weg, er is weinig parkeerruimte, de bussen zijn vaak vol en je moet te vaak overstappen naar Oud Beijerland en naar Zuidplein.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	42	19%
Geen auto	46	21%
Niemand die kan rijden	18	8%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	38	17%
Lichamelijke of mentale beperking	10	5%
Deeltaxi duurt te lang	13	6%
Kosten vervoer	18	8%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	64	29%
Geen bus op zaterdag	45	20%
Geen bus op zondag	69	31%
Geen (goede) aansluiting	48	22%
Bushalte is te ver weg	9	4%
Weet info over OV niet te vinden	8	4%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	7	3%
Anders	34	15%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	50	23%
Ervaar geen belemmeringen	42	19%
Geen antwoord	1	0%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door iemand te vragen om te rijden, 36% van de respondenten doet dit; zie tabel 4. Bijna een derde rijdt zelf met de auto. Ongeveer 10% gaat op de (elektrische) fiets of brommer of rijdt samen met anderen met de auto. Een kwart van de respondenten heeft geen alternatief en blijft thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Uit de

toelichting blijkt dat respondenten zich proberen aan te passen aan de omstandigheden door een bus eerder te nemen, langer te wachten of de chauffeur te vragen de aansluitende bus in te seinen. Het lukt niet altijd en daardoor komen een aantal deelnemers te laat op school. Iemand anders heeft een carpoolafpraak met ouders om kinderen naar school te brengen. En bij feestjes is bij vrienden blijven slapen een oplossing.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	40	31%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	47	36%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	14	11%
Ik gebruik de Deeltaxi	9	7%
Ik neem een gewone taxi	4	3%
Ik reis samen met anderen met de auto	14	11%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	3	2%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	33	25%
Anders	13	10%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag of er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen, worden met name Rotterdam en specifiek Zuidplein genoemd. Ook Hoekse Waard, Spijkenisse, Oud Beijerland, Barendrecht, Ridderkerk en Dordrecht (watertaxi) zijn aangemerkt als onbereikbare bestemmingen. Daarnaast zijn industrieterrein Moerdijk, Steenberg, Roosendaal, Klundert, Zevenbergen, Breda en Halsteren genoemd. Theater, bioscoop, (familie)feestjes, werk en uit eten/uitgaan met vrienden noemen deelnemers als redenen.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route (59%). Meer respondenten geven de voorkeur aan liften op afspraak met een buurtgenoot (55%) dan aan meerijden met een vrijwilliger via een organisatie (45%). Ongeveer de helft heeft een voorkeur voor zelf rijden met een huurauto of deel auto, de andere helft voor meerijden. Als er sprake is van reserveren wil 63% van de respondenten dit digitaal en de overige 37% telefonisch.

Voor 15% van de respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 95% van de respondenten mogelijk. 3% geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Van alle respondenten gaven 37 personen aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door 74 respondenten is gebruik gemaakt van de ruimte voor opmerkingen aan het einde van de vragenlijst. Veel van deze opmerkingen hebben betrekking op de eerder genoemde knelpunten:

- Ontbreken openbaar vervoerverbindingen in het weekend en 's-avonds;
- Slechte aansluiting op schooltijden;

- Overvolle bussen waardoor gevaarlijke situatie ontstaat;
- Ontbreken van rechtstreekse verbinding naar Rotterdam;
- Onbetrouwbare overstap waardoor vaak lange wachttijd.

Ook worden suggesties voor oplossingen gedaan:

- Gebruik van digitale middelen, deelauto's voor oplossing;
- Kleine busjes op minder rendabele lijnen;
- Zelfrijdend vervoer op vastgestelde plaatsen;
- Waterbus Willenstad-Dordrecht-Ridderkerk-Rotterdam;
- Mensen vragen of ze bereid zijn om bewoners die geen vervoer hebben naar het ziekenhuis te brengen;
- Goede communicatie over alle vervoersvormen, mogelijkheden en voordelen, onder andere Deeltaxi-regeling is te weinig bekend;
- Leefbaarheid kan ook vergroot worden door handhaving snelheid auto's en niet parkeren op trottoir;
- Bussen rijden naar knooppunten rond de kernen in de gemeente Moerdijk;
- Mogelijkheden onderzoeken voor een rechtstreekse schoolbus naar Roosendaal met minder haltes, alleen aan de randen van de dorpen;
- Lobby voor uitbreiding parkeerplaats A29;
- Lobby voor busbanen A29 in verband met files;
- Lobby voor extra halte bus 310 Bergen op Zoom Roosendaal A29 bij kruising Maltaweg of Tussenweg.

Enkele respondenten geven aan dat de slechte bereikbaarheid een reden is om te willen of moeten verhuizen, zowel ouderen als jongeren. Een zestienjarige respondent geeft aan dat ook positieve ervaringen wel eens genoemd mogen worden:

“Mijn algemene ervaringen met het openbaar vervoer zijn goed. Er wordt altijd heel erg op ze gezeurd, maar ik heb genoeg fijne ervaringen en dat mag ook wel eens gezegd worden”.

Conclusie

In Willemstad is de vragenlijst ingevuld door een groep respondenten waarin relatief veel fervente OV-gebruikers zitten. Ze hebben op basis van hun ervaring veel suggesties hoe het openbaar vervoer kan worden verbeterd. Een aantal suggesties betreft buslijnen buiten de Brabantse concessie en grondgebied buiten de gemeente Moerdijk. Tevens verdient de aansluiting van de dienstregeling op schooltijden aandacht. Er liggen kansen in het vergroten van de bekendheid met de vervoersmogelijkheden en specifiek met Deeltaxi en de speciale regeling Willemstad-Numansdorp. Een aanzienlijke groep respondenten geeft aan geen alternatief te hebben voor openbaar vervoer en daardoor af te moeten zien van bepaalde activiteiten.

Aanbevelingen

Knelpunten rondom Numansdorp zouden in een groter kader moeten worden opgepakt en kunnen daardoor niet op korte termijn worden gerealiseerd. Het verdient aanbeveling om de speciale Deeltaxi-regeling te evalueren met gebruikers, waar mogelijk te verbeteren en vervolgens onder de aandacht te brengen bij de inwoners. Dit laatste zou in de bredere context van de verschillende vervoersmogelijkheden kunnen, zodat ook de andere opties meer bekend raken. De respondenten staan ook positief ten opzichte van op afspraak liften met buurtgenoten. Wellicht biedt een concept als Samobiel hier mogelijkheden voor tijden dat OV niet beschikbaar is. Kans van slagen van een dergelijk concept is groter als er een actieve groep ambassadeurs is. Uit de relatief hoge respons en de betrokkenheid in de voorbereiding blijkt dat er sprake is van een actieve groep bij het onderwerp betrokken inwoners. 39 respondenten gaven aan eventueel mee te willen denken over nieuwe oplossingen. Dit biedt voldoende potentieel om een lokale werkgroep op te richten.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Standdaarbuiten

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vindt u als inwoner belangrijk? Wanneer mist u vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad.

Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Standdaarbuiten hebben 105 inwoners⁶ de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. De grootste groep is tussen de 45 en 64 jaar oud. Een kwart van de respondenten is jonger dan 45 jaar.

⁶ Ten opzichte van 2.215 inwoners, 895 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	6	6%
18-24 jaar	5	5%
25-44 jaar	14	13%
45-64 jaar	40	38%
65-74 jaar	25	24%
75 en ouder	14	13%
Totaal	104	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Standdaarbuiten rijdt op weekdays overdag elk uur buurtbus 210 naar Oudenbosch en naar Klundert. In de ochtendspits rijdt schoolliner 610 vanuit Standdaarbuiten naar Oudenbosch en in de middagspits weer terug.

Twee derde van de respondenten kent buurtbus 210 maar maakt er geen gebruik van. Een op de vijf maakt er weleens gebruik van. Bij 14% is de buurtbus onbekend. Het begrip schoolliner is bij 63% onbekend. Ongeveer een kwart van de respondenten is niet bekend met de treinverbindingen. De verbinding met Dordrecht wordt het meest gebruikt, door een derde van de respondenten. Bijna de helft van de respondenten is onbekend met de Deeltaxi regulier, 60% kent Deeltaxi met Wmo-indicatie niet en ongeveer 70% kent Valys niet.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist 68% zelden of nooit met het openbaar vervoer. 12% reist dagelijks of wekelijks met het openbaar vervoer. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt met name winkelen (36%) en bezoek familie of/vrienden (33%) genoemd. Een kwart geeft als reden bezoek van theater, museum, bioscoop en concertzaal. Ongeveer een op de vijf respondenten noemt uitgaan en boodschappen doen. Bij de toelichting wordt enkele keren 'overstap lijn 311 naar Breda' genoemd en redenen zoals luchthaven, dagje treinen, stadswandelingen, bezoek Arbo/UWV en archiefbezoek Heemkundekring.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	6	6%
Vaak (iedere week)	6	6%
Regelmatig (1 x per maand)	9	9%
Soms (1 x per kwartaal)	13	13%
Zelden (1 x per jaar)	31	30%
Nooit	39	38%
Totaal	73	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein)?

Belemmeringen

De meest genoemde belemmeringen op het gebied van vervoer hebben betrekking op het ontbreken van een bus op zaterdag, doordeweeks in de avonduren en op zondag en in mindere mate geen (goede) aansluiting. Over de aansluiting wordt door een aantal mensen aanvullende opmerkingen gemaakt, bijvoorbeeld over de slechte verbinding met Zevenbergen en dat de bus niet vroeg genoeg vertrekt (8.00 uur). Ongeveer 30% van de respondenten ervaart geen belemmeringen op het gebied van vervoer.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	12	11%
Geen auto	11	10%
Niemand die kan rijden	7	7%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	11	10%
Lichamelijke of mentale beperking	3	3%
Deeltaxi duurt te lang	5	5%
Kosten vervoer	11	10%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	29	28%
Geen bus op zaterdag	31	30%
Geen bus op zondag	28	27%
Geen (goede) aansluiting	20	19%
Bushalte is te ver weg	7	7%
Weet info over OV niet te vinden	4	4%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	7	7%
Anders	21	20%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	15	14%
Ervaar geen belemmeringen	30	29%
Geen antwoord	1	1%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden, met iemand mee te rijden of met de (elektrische) fiets of brommer te gaan. 10% van de deelnemers gaat verhuizen naar een andere kern met meer voorzieningen vanwege (onder andere) belemmeringen op het gebied van vervoer. 15% van de respondenten heeft geen alternatief en blijft thuis vanwege gebrek aan vervoer.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	24	40%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	11	18%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	11	18%
Ik gebruik de Deeltaxi	4	7%
Ik neem een gewone taxi	1	2%
Ik reis samen met anderen met de auto	7	12%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	6	10%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	9	15%
Anders	11	18%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag of er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen worden verschillende bestemmingen in Zevenbergen genoemd (school, gemeentehuis) en een enkele keer Roosendaal, Breda of Fijnaart. In totaal geeft 42% van de deelnemers aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route (57%). De deelnemers rijden liever mee met een vrijwilliger via een organisatie (55%) dan met een buurtgenoot via liften op afspraak. Als er sprake is van reserveren wil 54% dat liever digitaal in plaats van telefonisch.

Voor een kwart van de respondenten is het belangrijk dat ze met een groep kunnen reizen (meer dan drie personen). Vrijwel alle respondenten (97%) zijn in staat om zelf naar een haltepunt te lopen of fietsen en 3% heeft begeleiding nodig op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Negentien respondenten gaven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door 33 respondenten is een opmerking gemaakt aan het einde van de vragenlijst. Die opmerkingen hebben vooral betrekking op de verbinding van Standdaarbuiten met Zevenbergen en in mindere mate met Roosendaal. Met name voor de schooljeugd die in de winter soms veel te laat of niet op school komt. De gebrekkige openbaar vervoermogelijkheden leiden ertoe dat mensen volledig op de auto zijn aangewezen. Sommige gezinnen hebben vier auto's wat tot parkeerproblemen leidt. Gebruik maken van faciliteiten in Fijnaart of Zevenbergen is onmogelijk als je niet kunt autorijden of fietsen, dit is met name voor ouderen een probleem. De fietsverbinding Standdaarbuiten-Zevenbergen is gevaarlijk vanwege ontbreken fietspad en veel landbouwverkeer en vrachtwagens. Veel schoolgaande kinderen moeten deze route fietsen. Naast school wordt ook gemeentehuis en andere faciliteiten in Zevenbergen genoemd, die je toch minimaal moet kunnen bereiken. Een aantal mensen stelt een belbus voor tussen Standdaarbuiten en Zevenbergen.

Conclusie

In Standdaarbuiten zijn er relatief weinig OV-gebruikers doordat er zo weinig verbindingen zijn. Met name de verbinding met Zevenbergen wordt gemist, door inwoners van alle leeftijden voor school, werk, winkelen en andere voorzieningen. Dat belemmeringen ook in avond en weekend worden ervaren, sluit aan bij de wens om het openbaar vervoer te gebruiken voor doelen als familiebezoek en bezoek aan theater, bioscoop, concertzaal, et cetera. Hoewel de meeste mensen de belemmeringen kunnen oplossen door zelf te rijden of mee te rijden, is er een kwetsbare groep van een op de vijf respondenten die activiteiten niet kan doen door gebrek aan vervoer. 10% verhuist zelfs naar een andere kern met meer voorzieningen. Wat betreft aanvullende vervoersoplossingen is er een voorkeur voor meerijden, na de eerste voorkeur voor vervoer op vaste tijden.

Aanbevelingen

Een behoorlijk aantal respondenten heeft betrokkenheid getoond door aan te geven wellicht mee te willen denken. Een goede vervolgstap zou zijn om met een groepje bewoners ideeën te bespreken voor een concept waarbij bewoners met elkaar meerijden met de al gemaakte ritten, bijvoorbeeld via een platform als Samobiel of een vrijwilligersdienst waarbij men onderling vervoer regelt met eigen auto's of een busje. Daarnaast verdient het aanbeveling om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om in de ochtend- en middagspits collectief vervoer voor leerlingen tussen Standdaarbuiten en Zevenbergen te organiseren of een veilige fietsverbinding te realiseren.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Zevenbergschen Hoek

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad.

Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Zevenbergschen Hoek hebben 75 inwoners⁷ de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Het merendeel van de respondenten is ouder dan 45 jaar, slechts 14% is jonger. Ruim de helft is 75 jaar of ouder.

⁷ Ten opzichte van 1.600 inwoners, 685 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	2	3%
18-24 jaar	2	3%
25-44 jaar	6	8%
45-64 jaar	24	32%
65-74 jaar	29	39%
75 en ouder	11	15%
Totaal	74	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Zevenbergschen Hoek rijdt op weekdays overdag elk uur buurtbus 218 naar Zevenbergen via station Lage Zwaluwe. De andere kant op rijdt buurtbus 218 naar De Drie Hoefijzers waar men kan overstappen op lijn 117 naar Breda of naar Fijnaart. In de ochtend- en middagspits rijdt op de route van de buurtbus een schoolliner.

Ongeveer een derde van de respondenten maakt wel eens gebruik van buurtbus 218, 18% kent de buurtbus niet. Twee derde kent de schoolliner niet, slechts drie respondenten maken er weleens gebruik van. Bijna een derde kent buslijn 117 niet, ongeveer één op de vijf respondenten maakt er wel eens gebruik van. Van de trein richting Dordrecht maakt 39% wel eens gebruik. Ongeveer een derde is onbekend met Deeltaxi en bij Valys is dat bijna 60%. Drie personen maken weleens gebruik van reguliere Deeltaxi en twee personen van Deeltaxi met een Wmo-indicatie.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Meer dan de helft van de deelnemers aan het onderzoek reist zelden of nooit met het openbaar vervoer. Een derde reist eenmaal per maand of vaker met het openbaar vervoer. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer worden vooral winkelen (39%) en het bezoeken van familie of vrienden (35%) genoemd. Voor boodschappen doen, school/studie en uitgaan gebruikt 24% het openbaar vervoer. Bij de open antwoorden wordt het vliegveld twee keer genoemd en daarnaast kapper, evenementen, andere plaatsen bezoeken en gebruik OV als de partner de auto mee heeft.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	6	8%
Vaak (iedere week)	7	9%
Regelmatig (1 x per maand)	13	17%
Soms (1 x per kwartaal)	10	13%
Zelden (1 x per jaar)	18	24%
Nooit	21	28%
Totaal	75	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

Een derde van de deelnemers ervaart geen belemmeringen op het gebied van vervoer. Van de mensen die wel belemmeringen ervaren is voor de grootste groep het ontbreken van een bus op zondag (32%), zaterdag (24%) en door de week 's avonds een probleem. Bijna een kwart van de deelnemers geeft aan nu geen belemmeringen te ervaren maar mogelijk over vijf jaar wel.

Bij de toelichting wordt onveiligheid van treinstations / station Lage Zwaluwe en hoge prijzen van de trein genoemd.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	9	12%
Geen auto	11	15%
Niemand die kan rijden	3	4%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	6	8%
Lichamelijke of mentale beperking	0	0%
Deeltaxi duurt te lang	5	7%
Kosten vervoer	6	8%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	15	20%
Geen bus op zaterdag	18	24%
Geen bus op zondag	24	32%
Geen (goede) aansluiting	8	11%
Bushalte is te ver weg	11	15%
Weet info over OV niet te vinden	4	5%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	2	3%
Anders	5	7%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	15	20%
Ervaar geen belemmeringen	25	33%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden of door met de (elektrische) fiets of brommer te gaan. Vijf respondenten hebben echter geen alternatief en blijven thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Eén persoon geeft zelfs bij de toelichting aan afgesloten te zijn van sociale contacten.

Omggaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	14	40%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	3	9%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	9	26%
Ik gebruik de Deeltaxi	5	14%
Ik neem een gewone taxi	1	3%
Ik reis samen met anderen met de auto	4	11%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	4	11%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	5	14%
Anders	6	17%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Zes respondenten (18%) geven aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen. Het gaat om Zevenbergen of Breda in het weekend (onder andere ziekenbezoek) Dongen en Oosterhout. Een respondent merkt op: *“Het centrum van Breda vind ik toch een beetje eng en moeilijk te bereiken”*.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we bij de deelnemers uit Zevenbergschen Hoek dat de voorkeur uitgaat naar vervoer op een vaste route op vaste tijden (64%) en minder naar vervoer op afroep. De groep die voorkeur heeft voor meerijden met een vrijwilliger via een organisatie is ongeveer even groot als de groep die liever wil liften op afspraak met een buurtgenoot. In geval van reserveren zijn de meningen ook verdeeld, een kleine meerderheid verkiest digitaal reserveren boven telefonisch reserveren.

Voor 13% van de respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 7% van de respondenten een probleem. Twee respondenten (4%) geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Negen respondenten gaven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Bij de ruimte voor opmerkingen hebben tien respondenten iets ingevuld. De opmerkingen gaan over:

- De buurtbus die naar Lage Zwaluwe station rijdt door onbewoond gebied, terwijl bij bewoond gebied geen bus rijdt;
- Suggestie om de buurtbus in de wintermaanden via de Achterdijk ook naar Zevenbergen te laten rijden. In de zomermaanden is fietsen geen probleem en heel gezond;
- De suggestie om bus 117 via oude route laten rijden. De nieuwe route via Provinciale weg vanaf Wagenberg is onbetrouwbaar in verband met grote kans op filevorming. Hierdoor wordt halte Drie Hoefijzersstraat minder gebruikt dan mogelijk. Leerlingen richting Zevenbergen moeten 's-ochtends ander alternatief nemen;
- De bushalte richting Breda die twee kilometer buiten het dorp Zevenbergschen Hoek ligt aan een drukke weg waardoor je langs een onverlichte weg moet lopen of fietsen. Gevaarlijk in de vroege ochtend en late avond;
- Het verzoek om een buslijn tussen Dordrecht en Breda die ook de Zevenbergschen Hoek verzorgt;
- De constatering dat de buurtbus een goed alternatief is;
- Het nog niet erg op de hoogte zijn van wat nu de mogelijkheden zijn in het OV;
- De constatering dat de buurtbus erg belangrijk is voor ouderen die geen vervoer hebben of geen mensen die met hen ergens naar toe kunnen rijden, bijvoorbeeld ziekenhuis, afspraken en dergelijke.

Er worden ook opmerkingen gemaakt richting oplossingen:

- Ik zie een inspiratiebron in hoe het OV in India is geregeld met auto-rikshaws.
- Zevenbergschen Hoek is een kleine woonkern. Dat is prettig, maar het heeft zijn beperkingen. Vervoer is primair nodig voor de boodschappen, dus een eigen auto is noodzakelijk. Bent u niet in staat zelf te rijden, dan is vervoer op afspraak - telefonisch of via e-mail - een oplossing.
- Monorail langs alle groten wegen aanbrengen (is schoon), met stations en vandaar uit schone bussen naar de wijken.

Conclusie

Vanuit Zevenbergschen Hoek wordt relatief weinig gebruik gemaakt van het openbaar vervoer. Er is veel onbekendheid met Deeltaxi, Valys en schoolliners. Dit laatste kan mede verklaard worden door het feit dat weinig jongeren hebben deelgenomen aan het onderzoek. Voor de mensen die wel openbaar vervoer gebruiken, zijn winkelen en het bezoeken van familie en vrienden hiervoor de belangrijkste redenen. Het ontbreken van bussen op zaterdag en zondag wordt het meest als belemmering genoemd. Hoewel de meeste mensen de belemmeringen oplossen door zelf te rijden, te fietsen of met de brommer te gaan, zijn er enkele bewoners die activiteiten niet kunnen doen door gebrek aan vervoer. Dit kan zelfs leiden tot isolatie door gebrek aan sociale contacten. Respondenten uit Zevenbergschen Hoek zijn zich er van bewust dat de komende vijf jaar belemmeringen kunnen optreden en dat daarom vervoersvoorzieningen belangrijk zijn.

Wat betreft aanvullende vervoersoplossingen is er een voorkeur voor oplossingen met een vaste route op vaste tijden. Als we kijken naar alternatieve oplossingen zijn er geen uitgesproken voorkeuren, de meningen zijn verdeeld over de aangedragen opties.

Aanbevelingen

Mogelijk zou een oplossing als Automaatje goed kunnen werken in Zevenbergschen Hoek. Met name voor de doelgroep ouderen die in de toekomst nog groter zal worden. Door zo'n initiatief met vrijwilligers kan de groep die geen auto meer kan rijden actief en betrokken blijven en kan eenzaamheid worden voorkomen. Het verdient aanbeveling om met de personen die mee willen denken om de tafel te gaan, om te ontdekken of er mensen zijn die zich actief willen inzetten voor een dergelijk initiatief.

Op korte termijn kan winst worden behaald met het geven van informatie over de vervoersmogelijkheden die er nu al zijn.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Langeweg

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad. Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Langeweg hebben zestig inwoners⁸ de vragenlijst ingevuld. Gezien de kleine groep, spreken we in de rapportage soms over absolute aantallen omdat dat een beter beeld geeft dan percentages. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Negen respondenten hebben deelgenomen die jonger zijn dan 25 jaar. Drie respondenten zijn ouder dan 75 jaar. Het zwaartepunt ligt in de groep 45-64 jaar oud.

⁸ Ten opzichte van 865 inwoners, 340 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	4	7%
18-24 jaar	5	8%
25-44 jaar	11	18%
45-64 jaar	24	40%
65-74 jaar	14	23%
75 en ouder	2	3%
Totaal	60	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Langeweg rijdt doordeweeks en op zaterdag buslijn 117 naar Fijnaart via Zevenbergen en naar Breda Centraal station. In de ochtend- en middagspits rijdt een schoolliner op deze route die meer (onderwijs)bestemmingen in Breda aandoet. Op zaterdag rijdt bus 117 tot Klundert en niet naar Fijnaart. Vanaf busstation De drie hoefijzers rijdt op weekdays buurtbus 218 via station Lage Zwaluwe naar station Zevenbergen en vice versa.

Meer dan de helft van de respondenten gebruikt lijn 117 weleens, vijf personen kennen deze vervoersmogelijkheid niet. Het begrip schoolliner is bij 60% van de respondenten onbekend, vijf respondenten maken hier weleens gebruik van. Ongeveer een kwart van de deelnemers is niet bekend met de treinverbindingen in de omgeving. De treinverbinding richting Dordrecht wordt door een 45% van de respondenten gebruikt. Naar Roosendaal reist 37% weleens met de trein. De treinverbinding naar Breda wordt het minst gebruikt. Een op de vijf respondenten kent de treinverbindingen met Breda en Roosendaal niet. De onbekendheid met aanvullende vervoersvormen is vrij groot: reguliere Deeltaxi (37% onbekend), Deeltaxi met Wmo-indicatie (53% onbekend) en Valys (61% onbekend) Een op de vier respondenten gebruikt weleens een gewone taxi.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist een derde eenmaal per maand of vaker met het openbaar vervoer. Binnen deze groep zijn vijf respondenten die dagelijks reizen. Bijna de helft van de respondenten gebruikt het openbaar vervoer zelden of nooit. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt uitgaan (40%) het meest genoemd, gevolgd door winkelen (33%). Ruim een kwart noemt theater, museum, concertzaal en bioscoop als reden voor OV-gebruik. Werk en school/studie worden door bijna een op de vier respondenten genoemd. Bij de open antwoorden worden hier dagjes uit, reizen/vakantie, oppassen, ophalen kind en afspraak UWV aan toegevoegd.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	5	8%
Vaak (iedere week)	8	14%
Regelmatig (1 x per maand)	7	12%
Soms (1 x per kwartaal)	11	19%
Zelden (1 x per jaar)	13	22%
Nooit	15	25%
Totaal	59	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

De grootste belemmering op het gebied van vervoer is het ontbreken van een bus op zondag; circa een op de drie respondenten heeft hier last van. Geen bus doordeweeks in de avonduren is voor tien respondenten (17%) een belemmering. Van alle respondenten ervaart 30% geen belemmeringen op het gebied van vervoer. Aanvullende opmerkingen gaan over:

- Vertragingen en diensten die niet verschijnen, waarbij het ergste is dat er gebrekkig wordt gecommuniceerd over wat er te verwachten valt;
- Niet meer naar huis kunnen omdat de laatste bus al weg is;
- De bus komt te laat, voorheen kwam er een om 06.00 uur;
- Aansluiting 117 van Breda naar Zevenbergen station. Men mist de trein met twee minuten;
- Zolang de mobiliteit goed is, geen belemmering, maar de dichtstbijzijnde bushalte is drie kilometer hier vandaan.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	8	13%
Geen auto	5	8%
Niemand die kan rijden	2	3%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	5	8%
Lichamelijke of mentale beperking	0	0%
Deeltaxi duurt te lang	2	3%
Kosten vervoer	2	3%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	10	17%
Geen bus op zaterdag	5	8%
Geen bus op zondag	19	32%
Geen (goede) aansluiting	8	13%
Bushalte is te ver weg	4	7%
Weet info over OV niet te vinden	0	0%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	1	2%
Anders	4	7%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	13	22%
Ervaar geen belemmeringen	18	30%
Geen antwoord	0	0%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door iemand te vragen om te rijden, 38% van de respondenten doet dit; zie tabel 4. Ruim een derde rijdt zelf met de auto. Drie respondenten (10%)

heeft geen alternatief en blijft thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Bij de toelichting wordt dit nog aangevuld met 'te voet gaan', en 'geen keuze hebben dus op de overstap moeten wachten'.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	10	34%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	11	38%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	4	14%
Ik gebruik de Deeltaxi	3	10%
Ik neem een gewone taxi	2	7%
Ik reis samen met anderen met de auto	4	14%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	0	0%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	3	10%
Anders	7	24%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Zes respondenten geven aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen. Tweemaal wordt Etten-Leur genoemd, daarnaast station Prinsenbeek en Breda in de avond en op zondag.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van twee derde van de respondenten uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route. Bij alternatieven zoals meerijden met buurtgenoot of met een vrijwilliger via een organisatie zijn er geen duidelijke voorkeuren. Wat betreft reserveren verkiest twee derde digitaal reserveren boven telefonisch reserveren.

Voor twaalf respondenten (20%) is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 93% van de respondenten mogelijk. 7% (vier respondenten) geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Vijf personen geven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door negen respondenten is gebruik gemaakt van de ruimte voor opmerkingen aan het einde van de vragenlijst. Deels hebben deze opmerkingen betrekking op de eerdergenoemde knelpunten:

- Een rechtstreeks verbinding van Langeweg naar Breda via Prinsenbeek zou fijn zijn;
- In de spits meer bussen voor scholieren (117/119), ze zitten afgeladen vol, vooral bij slecht weer;
- Overstap in Zevenbergen gaat vaak mis. Daardoor komen kinderen te laat of veel te vroeg op school;
- Je kunt niet meer in Langeweg komen, door treinvertraging is laatste bus 117 weg;
- Senioren moeten niet in een isolement raken. Daarom blijft elke vorm van vervoer noodzakelijk. Beter nog: gratis vervoerskaart of tegen gereduceerd bedrag voor senioren vanaf 65 jaar;
- Vraag om meer informatie over onder andere schoolliner.

Ook wordt een suggestie voor een oplossing gedaan: MotorTaxi. Een respondent heeft dat in het verleden geprobeerd op te zetten met steun van het ministerie, maar er was te weinig klandizie. Respondent wil helpen om dit in een vrijwilligersorganisatie nieuw leven in te blazen.

Conclusie

Op een enkeling na lijken er in Langeweg weinig problemen te zijn met vervoer. Er zijn weinig OV-gebruikers, maar degenen die er zijn ondervinden wel hinder van slechte aansluitingen en ontbreken van bussen in de avond en op zondag. Er is ook behoefte aan informatie, zo blijkt ook uit opmerkingen van respondenten. Iemand vraagt bijvoorbeeld om gereduceerd tarief voor ouderen, terwijl dit al bestaat. Mensen weten de weg naar die informatie blijkbaar niet zo makkelijk te vinden.

Aanbevelingen

Gezien de conclusies is de aanbeveling om in te zetten op informatieverstrekking. Niet alleen online, maar ook door inzet van persoonlijke voorlichting, bijvoorbeeld via mobiliteitsconsulenten. Zij kunnen mensen helpen om de weg te vinden in de vervoersmogelijkheden met een advies op maat en waar nodig ondersteuning bij het proberen van de mogelijkheden.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Noordhoek

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad.

Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Noordhoek hebben 61 inwoners⁹ de vragenlijst ingevuld. Gezien de kleine groep, spreken we in de rapportage soms over absolute aantallen omdat dat een beter beeld geeft dan percentages. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Bijna de helft van de respondenten is tussen de 45 en 64 jaar oud en een derde is 65 jaar of ouder. Zeer weinig jongeren hebben de vragenlijst ingevuld.

⁹ Ten opzichte van 1.090 inwoners, 425 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	2	3%
18-24 jaar	1	2%
25-44 jaar	8	13%
45-64 jaar	28	46%
65-74 jaar	16	26%
75 en ouder	6	10%
Totaal	61	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Noordhoek rijdt op weekdays overdag elk uur buurtbus 210 naar Oudenbosch en naar Klundert. In de ochtend- en middagspits rijdt op deze route een schoolliner.

Van de respondenten kent 10% buurtbus 210 niet. Ruim één op de vijf maakt wel eens gebruik van de buurtbus. Twee derde van de respondenten kent de buurtbus wel maar maakt er geen gebruik van. 59% kent de schoolliner niet, 8% maakt er weleens gebruik van. Ruim een derde van de deelnemers gaat wel eens met de trein, het meest richting Dordrecht (40%). Twee derde van de respondenten kent Deeltaxi niet en Valys is bij 61% onbekend. Drie personen maken weleens gebruik van reguliere Deeltaxi en vijf personen van Deeltaxi met een Wmo-indicatie en Valys. Een kwart van de respondenten gebruikt weleens een gewone taxi.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Drie kwart van de deelnemers aan het onderzoek reist eenmaal per kwartaal of minder met het openbaar vervoer. Zeven personen reizen een keer per week of vaker met het openbaar vervoer. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer worden vooral theater, museum, concertzaal, bioscoop (32%) en winkelen (30%) genoemd. Een kwart van de respondenten gebruikt het openbaar vervoer om familie en vrienden te bezoeken. Uitgaan noemt een op de vijf deelnemers als reden. Bij de open antwoorden wordt vakantievervoer naar het vliegveld genoemd.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	1	2%
Vaak (iedere week)	6	10%
Regelmatig (1 x per maand)	8	13%
Soms (1 x per kwartaal)	9	15%
Zelden (1 x per jaar)	19	32%
Nooit	17	28%
Totaal	60	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

Een kwart van de respondenten ervaart geen belemmeringen op het gebied van vervoer. Een kwart van de respondenten noemt het ontbreken van een bus in het weekend en doordeweeks in de avonden als belemmering. Voor één op de vijf deelnemers is de bushalte te ver weg en evenveel

deelnemers hebben last van het ontbreken van goede aansluiting. Tien personen weten niet hoe de OV-chipkaart werkt. Zes personen (10%) vinden het vervelend om een beroep te doen op familie en bekenden. Bij de aanvullende opmerkingen wordt meermaals de belemmering genoemd van het ontbreken van een verbinding Noordhoek-Zevenbergen.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	4	7%
Geen auto	5	8%
Niemand die kan rijden	3	5%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	6	10%
Lichamelijke of mentale beperking	1	2%
Deeltaxi duurt te lang	2	3%
Kosten vervoer	4	7%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	16	26%
Geen bus op zaterdag	16	26%
Geen bus op zondag	16	26%
Geen (goede) aansluiting	12	20%
Bushalte is te ver weg	13	21%
Weet info over OV niet te vinden	4	7%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	10	16%
Anders	7	11%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	9	15%
Ervaar geen belemmeringen	16	26%
Geen antwoord	1	2%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden (47%). Alternatieven zijn met iemand meereizen (19%), op de (elektrische) fiets of brommer gaan, met de Deeltaxi of iemand vragen om te rijden. Twee respondenten hebben echter geen alternatief en blijven thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Bij de toelichting bij 'anders' worden 'auto lenen' en 'brengen en halen' genoemd.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	17	47%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	5	14%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	5	14%
Ik gebruik de Deeltaxi	5	14%
Ik neem een gewone taxi	3	8%
Ik reis samen met anderen met de auto	7	19%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	2	6%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	2	6%
Anders	7	19%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Zes respondenten (18%) geven aan dat er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen. Met name Zevenbergen wordt hier genoemd, maar ook zwembad de Niervaert in Klundert en de bestemming Zundert.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de respondenten meerijden (56%) verkiezen boven zelf rijden in een deelauto. Men rijdt liever mee met een vrijwilliger via een organisatie dan dat men wil liften op afspraak met een buurtgenoot. In tegenstelling tot de andere kernen in de gemeente verkiest een kleine meerderheid (52%) vervoer op afroep boven vervoer op vaste route en vaste tijden. Als er sprake is van reserveren, wil de meerderheid dit het liever telefonisch (52%) dan digitaal (48%).

Voor een op de vijf respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 95% van de respondenten geen probleem, voor drie respondenten is dit niet mogelijk. Niemand geeft aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Twaalf respondenten gaven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Bij de ruimte voor opmerkingen hebben 17 respondenten iets ingevuld. De opmerkingen hebben betrekking op:

- Vervoer in de avond;
- Wijziging lijn 117 Terheijden buiten het dorp om waardoor lange looptijd;
- Ontbreken van voorzieningen in Noordhoek waardoor je je wel moet verplaatsen ;
- Afstand halte, gevaarlijke route over de dijk;
- Slechte verbinding trein Bergen op Zoom, lange overstaptijd;
- Verbinding Noordhoek-Zevenbergen zou veel oplossen: betere bereikbaarheid Oudenbosch (school), Zundert (sport), Bergen op Zoom (school);
- Behoefte aan betere voorziening voor ouderen en hulpbehoevenden:
“Nu zijn wij nog samen, maar als er iemand wegvalt dan hebben wij geen eigen vervoer meer. En zijn we meer aangewezen op openbaar vervoer. Er is hier geen bank/winkel of iets anders dus moeten altijd weg voor alles.”

“De buurtbus naar Oudenbosch is goed, als dat busje via Zevenbergen kon rijden was het nog beter!”

Ook zijn er respondenten die opmerkingen over oplossingen maken:

- Een soort uber service instellen, in samenwerking met taxi en busvervoerorganisaties.
- Soort uber app ontwikkelen waarbij reizen met vrijwilligers (duidelijk bepaald welke dat kunnen zijn) mogelijk is.
- Oproepbaar zijn voor ritten in de buurt tegen kilometervergoeding, zelf te bepalen.

Conclusie

Vanuit Noordhoek wordt niet zo veel gebruik gemaakt van het openbaar vervoer. Dat komt deels door het ontbreken van een verbinding met Zevenbergen. Voor een deel van de respondenten is de halte te ver en er is onbekendheid met de OV-chipkaart. Er is veel onbekendheid met Deeltaxi, Valys en schoolliners. De mensen die wel gebruik maken van het openbaar vervoer doen dit vooral om sociaal-culturele redenen. Hoewel de meeste mensen de belemmeringen oplossen door zelf te rijden of mee te rijden, zijn er enkele bewoners die activiteiten niet kunnen doen door gebrek aan vervoer. Ook is

men zich ervan bewust dat de komende vijf jaar belemmeringen kunnen optreden en dat dit in een kern als Noordhoek zonder voorzieningen tot problemen kan leiden. Er is met name behoefte aan een verbinding met Zevenbergen.

Wat betreft aanvullende vervoersoplossingen is er een voorkeur voor meerijden met vrijwilligers via een organisatie door middel van telefonisch reserveren. Een aantal respondenten doet suggesties over hoe je dit zou kunnen organiseren.

Aanbevelingen

Twaalf respondenten hebben betrokkenheid getoond door aan te geven wellicht mee te willen denken en zelfs al suggesties te doen voor oplossingen. Een goede vervolgstap zou zijn om met een groepje bewoners ideeën te bespreken om 'meerijden met vrijwilligers' te realiseren. Automaatje zou mogelijk een goed concept kunnen zijn voor deze kern of een andere vorm van vrijwilligersvervoer.

Daarnaast verdient het aanbeveling om het stuk voorlichting op te pakken: welke mogelijkheden zijn er en onder welke voorwaarden kun je ze gebruiken? Met name voor de groep die zich bewust is dat zij afhankelijk is van eigen vervoer en de gevolgen die het heeft als ze niet meer zelf kan rijden, is het belangrijk deze groep vroegtijdig te informeren.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Moerdijk

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad. Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Moerdijk hebben veertig inwoners¹⁰ de vragenlijst ingevuld. Gezien de kleine groep, spreken we in de rapportage soms over absolute aantallen omdat dat een beter beeld geeft dan percentages. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Respondenten jonger dan 25 jaar zijn met één persoon slecht vertegenwoordigd. De helft van de respondenten valt in de leeftijdsgroep 45-64 jaar. Twaalf respondenten zijn 65 jaar of ouder.

¹⁰ Ten opzichte van 1.135 inwoners, 505 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	1	3%
18-24 jaar	0	0%
25-44 jaar	6	16%
45-64 jaar	19	50%
65-74 jaar	7	18%
75 en ouder	5	13%
Totaal	38	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Moerdijk rijdt doordeweeks buurtbuslijn 218 naar Zevenbergen en naar Langeweg via station Lage Zwaluwe. In de ochtendspits rijdt schoolliner 618 eenmaal via station Lage Zwaluwe naar Centraal station Breda.

40% van de respondenten gebruikt buurtbus 218 weleens, vier respondenten kennen deze vervoersmogelijkheid niet. Het begrip schoolliner is bij ruim 60% onbekend. De meeste respondenten zijn bekend met de treinverbindingen in de omgeving. De treinverbinding richting Dordrecht wordt door bijna 40% van de respondenten gebruikt. De reguliere Deeltaxi is onbekend bij een op de vijf respondenten en wordt door één respondent weleens gebruikt. Deeltaxi met Wmo-indicatie en Valys zijn onbekend bij 53% respectievelijk 61% van de respondenten. Zes deelnemers maken weleens gebruik van een gewone taxi.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Elf deelnemers aan het onderzoek reizen eenmaal per maand of vaker met het openbaar vervoer. De helft van de respondenten gebruikt het openbaar vervoer zelden of nooit. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt winkelen (58%) het meest genoemd, gevolgd door uitgaan (32%), bezoek familie/vrienden en boodschappen doen. Bij de open antwoorden worden hier werkplein Etten-Leur, vrijwilligerswerk en kapper aan toegevoegd. Ook de auto die in de garage staat is een reden om openbaar vervoer te gebruiken. Ook andere redenen kunnen ten grondslag liggen aan OV-gebruik:

“Ik ga liever per trein. Laat de auto op station Lage Zwaluwe staan. Vind het niet prettig om in een drukke stad te rijden.”

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	1	3%
Vaak (iedere week)	5	13%
Regelmatig (1 x per maand)	5	13%
Soms (1 x per kwartaal)	9	23%
Zelden (1 x per jaar)	11	28%
Nooit	9	23%
Totaal	40	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

De grootste belemmeringen op het gebied van vervoer zijn het ontbreken van een bus op zaterdag, op zondag en doordeweeks in de avonduren. Zestien respondenten (40%) ervaren geen belemmeringen op het gebied van vervoer. De enige aanvullende opmerking gaat over het opwaarderen van een OV-chipkaart. Dat kan online, maar je moet vervolgens bij een fysiek oplaadpunt de bestelling ophalen, aldus de respondent.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	6	15%
Geen auto	4	10%
Niemand die kan rijden	3	8%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	6	15%
Lichamelijke of mentale beperking	3	8%
Deeltaxi duurt te lang	3	8%
Kosten vervoer	4	10%
Geen bus doordeweeks in de avonduren	12	30%
Geen bus op zaterdag	16	40%
Geen bus op zondag	13	33%
Geen (goede) aansluiting	4	10%
Bushalte is te ver weg	0	0%
Weet info over OV niet te vinden	1	3%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	3	8%
Anders	1	3%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	3	8%
Ervaar geen belemmeringen	16	40%
Geen antwoord	0	0%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden, iemand te vragen om te rijden of op de (elektrische) fiets of brommer te gaan. Twee respondenten heeft geen alternatief en blijft thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Er zijn geen aanvullende opmerkingen genoteerd bij deze vraag.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	7	33%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	4	19%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	4	19%
Ik gebruik de Deeltaxi	0	0%
Ik neem een gewone taxi	0	0%
Ik reis samen met anderen met de auto	3	14%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	0	0%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	2	10%
Anders	2	10%
Geen antwoord	3	21%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag of er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken maar waar men wel naar toe zou willen, heeft één respondent 'ja' geantwoord. Het betreft familiebezoek in het weekend.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route (72%). Meer respondenten geven de voorkeur aan liften op afspraak met een buurtgenoot (56%) dan aan meerijden met een vrijwilliger via een organisatie (44%). Iets meer dan de helft verkiest zelf rijden met een huurauto/deelauto boven meerijden. Als er sprake is van reserveren is er voorkeur voor telefonisch reserveren boven digitaal reserveren.

Voor zeven respondenten is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Twee respondenten zijn niet zelf in staat om naar een haltepunt te lopen of fietsen en twee respondenten geven aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Vijf respondenten geven aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door zes respondenten is gebruik gemaakt van de ruimte voor opmerkingen aan het einde van de vragenlijst. De opmerkingen hebben betrekking op:

- Behoeftte aan informatieverstrekking over buurtbus, bus en trein via loket omdat veel ouderen geen internet hebben;
- Busverbinding voor scholieren naar Breda, Oudenbosch, Prinsenbeek et cetera ontbreekt;
- Openbaar vervoer is kostbaar. Is het mogelijk om minima met schoolgaande kinderen hierin tegemoet te komen?
- Op zaterdag zou de bus naar Breda via Moerdijk moeten rijden. Nu kunnen bepaalde mensen activiteiten niet doen en niet afspreken met anderen.
- Onduidelijkheid over OV-Chipkaart. Het voelt vreemd dat je online bestelt en betaalt en dat er dan niks op je kaart staat. Kan Arriva dat aanpassen?
- En tot slot een positieve noot:

"Ik heb het idee dat de gemeente goed bezig is met OV-beleid."

Conclusie

Op enkele respondenten na lijken er in Moerdijk weinig problemen te zijn met vervoer. Veel mensen rijden zelf met de auto. Wel lijkt er wat onduidelijkheid te zijn rondom de mogelijkheden van het openbaar vervoer en het gebruik van de OV-chipkaart. Uit de vragenlijsten van de andere kernen blijkt ook dat er vanuit daar wel behoefte is aan vervoer naar Moerdijk en dan specifiek naar het industrieterrein.

Aanbevelingen

Gezien de conclusies is de aanbeveling om in te zetten op informatieverstrekking. Niet alleen online, maar ook door inzet van persoonlijke voorlichting, bijvoorbeeld via mobiliteitsconsulenten. Zij kunnen mensen helpen om de weg te vinden in de vervoersmogelijkheden met een advies op maat en waar nodig ondersteuning bij het proberen van de mogelijkheden.

Onderzoek toekomst (openbaar) vervoer gemeente Moerdijk

Resultaten Heijningen

Aanleiding en doel onderzoek

De leefbaarheid van de dorpen en steden in de gemeente is een van de speerpunten van het college en de gemeenteraad van Moerdijk. Voor die leefbaarheid is onder meer een goede verbinding met omliggende dorpen en steden belangrijk. Ook als men zelf geen vervoersmiddel heeft, zoals een auto, moeten er mogelijkheden zijn voor een zelfstandig en zelfredzaam bestaan. Daarnaast vraagt de gemeente zich af of het bestaande openbaar vervoer nog aansluit op de vervoerswensen van haar inwoners.

De gemeenteraad buigt zich in 2017 over dit vraagstuk. Hoe zorgen we dat de inwoners van de gemeente Moerdijk zich in de toekomst goed kunnen verplaatsen? Belangrijke informatie daarbij is de mening van de inwoners van alle kernen. Wat vinden inwoners belangrijk? Wanneer missen ze vervoer? En welke oplossingen zouden daarvoor mogelijk zijn?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd met een vragenlijst bestaande uit veertien vragen over (openbaar) vervoer. Om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken is een combinatie van online en schriftelijk onderzoek ingezet. Alle inwoners van de gemeente Moerdijk zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Leden van het Moerdijkpanel zijn rechtstreeks via e-mail benaderd. De overige inwoners zijn via oproepen in de lokale en sociale media en via posters geattendeerd op het onderzoek. Zij konden via een link op de gemeentelijke website de vragenlijst invullen of telefonisch een papieren versie opvragen. Ook zijn er papieren vragenlijsten verspreid via een huis-aan-huisblad. Door te werken met een 'open link' is er geen sprake van een representatieve steekproef. Echter voor het doel van dit onderzoek - inzicht krijgen in belemmeringen en oplossingen op het gebied van vervoer - is dat geen probleem. Juist de ervaring van inwoners die zelf met het onderwerp te maken hebben is hierbij belangrijk en niet zo zeer kwantitatieve uitspraken over percentages van inwoners.

Respons

Uit Heijningen hebben zestig inwoners¹¹ de vragenlijst ingevuld. Gezien de kleine groep, spreken we in de rapportage soms over absolute aantallen omdat dat een beter beeld geeft dan percentages. In tabel 1 is de leeftijdssamenstelling van de groep respondenten te zien. Een derde van de respondenten is jonger dan 45 jaar, een derde is tussen de 45 en 64 jaar oud en een derde is ouder dan 65 jaar. Vier respondenten jonger dan 24 jaar hebben de vragenlijst ingevuld.

¹¹ Ten opzichte van 885 inwoners, 390 huishoudens (CBS 2017)

Leeftijdscategorie	aantal	percentage
Jonger dan 18	3	5%
18-24 jaar	1	2%
25-44 jaar	16	27%
45-64 jaar	19	32%
65-74 jaar	12	20%
75 en ouder	8	14%
Totaal	59	100%

Tabel 1. Leeftijdscategorie respondenten

Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de enquête beschreven. De genoemde percentages zijn van toepassing op de deelnemers aan het onderzoek en kunnen niet worden vertaald naar percentages van de inwoners van de kern.

Bekendheid

In Heijningen rijdt doordeweeks en op zaterdag buurtbus 200 naar Fijnaart en naar Dinteloord.

Ruim twintig respondenten gebruiken de buurtbus weleens, acht respondenten hebben er nog nooit van gehoord. De treinverbindingen zijn behoorlijk bekend maar worden weinig gebruikt. Ongeveer een op de vijf respondenten gebruikt de trein naar Dordrecht weleens. De reguliere deeltaxi is bij ruim een derde van de respondenten onbekend en wordt door zes respondenten weleens gebruikt. Deeltaxi met Wmo-indicatie is bij de helft van de respondenten onbekend en Valys bij 64%. Zeven respondenten maken weleens gebruik van een gewone taxi.

Frequentie gebruik openbaar vervoer

Van de deelnemers aan het onderzoek reist een derde eenmaal per maand of vaker met het openbaar vervoer. Meer dan de helft gebruikt het openbaar vervoer zelden of nooit. Als reden voor het gebruik van openbaar vervoer wordt winkelen en bezoek van familie of vrienden het meest genoemd, door een derde van de respondenten. Een kwart geeft ziekenhuis als reden voor OV-gebruik aan. Werk, school/studie, boodschappen doen en theater, museum, concertzaal en bioscoop wordt door een op de vijf respondenten genoemd. Zeven respondenten geven aan dat uitgaan een reden is voor OV-gebruik. Bij de open antwoorden worden hier vrijwilligerswerk Rotterdam en vakantie/Schiphol/Zaventem aan toegevoegd.

Frequentie gebruik openbaar vervoer	aantal	percentage
Iedere dag	6	10%
Vaak (iedere week)	7	12%
Regelmatig (1 x per maand)	7	12%
Soms (1 x per kwartaal)	8	14%
Zelden (1 x per jaar)	13	22%
Nooit	18	31%
Totaal	59	100%

Tabel 2. Hoe vaak maakt u gebruik van het openbaar vervoer (bus, buurtbus en/of trein) ?

Belemmeringen

De grootste belemmering op het gebied van vervoer is het ontbreken van een goede aansluiting, gevolgd door het ontbreken van een bus op zondag en in de avonden doordeweeks. Ten opzichte van de andere kernen wordt in Heijningen relatief vaak 'kosten vervoer' als belemmering genoemd.

Een op de vijf respondenten geeft aan dat ze nu geen belemmeringen ervaren maar misschien over vijf jaar wel. Een kwart ervaart helemaal geen belemmering. Aanvullende opmerkingen gaan over lange reistijd, wel tot drie keer zo lang bij woon-werkverkeer, ontbreken van een bus in de spits en het feit dat familie en kennissen Heijningen niet kunnen bereiken. Ook lange wachttijden op niet beschutte plaatsen wordt genoemd als belemmering. Bijvoorbeeld: wanneer je met de bus uit Bergen op Zoom komt, is de buurtbus net vertrokken. Je moet dan een uur wachten of door iemand opgehaald worden.

Belemmeringen op het gebied van vervoer	aantal	percentage
Geen rijbewijs	7	12%
Geen auto	6	10%
Niemand die kan rijden	4	7%
Wil geen beroep doen op familie/bekenden	9	15%
Lichamelijke of mentale beperking	2	3%
Deeltaxi duurt te lang	2	3%
Kosten vervoer	8	13%
Geen bus doordeweeks in de avonden	11	18%
Geen bus op zaterdag	4	7%
Geen bus op zondag	12	20%
Geen (goede) aansluiting	15	25%
Bushalte is te ver weg	9	15%
Weet info over OV niet te vinden	2	3%
Weet niet hoe OV-chipkaart werkt	3	5%
Anders	6	10%
Nu geen belemmeringen, komende 5 jaar mogelijk wel	11	18%
Ervaar geen belemmeringen	15	25%
Geen antwoord	0	0%

Tabel 3. Welke belemmeringen ervaart u op het gebied van vervoer? Meer antwoorden mogelijk.

De meeste respondenten lossen het op door zelf te rijden, iemand te vragen om te rijden of op de (elektrische) fiets of brommer te gaan. Vijf respondenten (15%) hebben geen alternatief en blijven thuis vanwege de vervoersbelemmeringen. Ook wordt ophalen van familie, vrienden en kennissen genoemd.

Omgaan met belemmeringen	aantal	percentage
Ik heb een auto (gekocht)	16	47%
Ik vraag iemand om voor mij te rijden	10	29%
Ik ga op de (elektrische) fiets/brommer	9	26%
Ik gebruik de Deeltaxi	2	6%
Ik neem een gewone taxi	3	9%
Ik reis samen met anderen met de auto	1	3%
Ben verhuisd/ga verhuizen naar kern met meer voorzieningen	0	0%
Ik heb geen alternatief (ik blijf thuis)	5	15%
Anders	6	18%
Geen antwoord	1	4%

Tabel 4. Hoe gaat u met deze belemmeringen om? Meer antwoorden mogelijk.

Op de vraag of er bestemmingen zijn die men niet kan bereiken, maar waar men wel naar toe zou willen, antwoordt een op de tien respondenten 'ja'. Bij de toelichting geven respondenten aan dat het om koopzondag gaat, het bereiken van openbaar vervoer is zonder auto lastig, en Roosendaal op zondag.

Aanvullende vervoersoplossingen

Tegenwoordig ontstaan steeds meer aanvullende vervoersmogelijkheden naast het openbaar vervoer. Soms lijken ze op openbaar vervoer, soms helemaal niet. Om er achter te komen aan welke kenmerken een aanvullende vervoersmogelijkheid zou moeten voldoen, hebben we de respondenten steeds twee keuzes gegeven met betrekking tot kenmerken van aanvullende vervoersoplossingen. Op basis hiervan zien we dat de voorkeur van de grootste groep uitgaat naar vervoer op vaste tijden op een vaste route of naar liften op afspraak met een buurtgenoot (34 respondenten). Ongeveer twee derde verkiest digitaal reserveren boven telefonisch reserveren.

Voor vijf respondenten (8%) is het belangrijk dat ze met een groep (meer dan drie personen) kunnen reizen. Zelf naar een haltepunt lopen of fietsen is voor 90% van de respondenten mogelijk. Drie personen geven aan begeleiding nodig te hebben op de plaats van bestemming, bijvoorbeeld begeleiding naar de juiste afdeling van het ziekenhuis.

Van alle respondenten gaven dertien personen aan mogelijk geïnteresseerd te zijn om mee te denken over een nieuwe oplossing voor vervoer.

Door zestien respondenten is gebruik gemaakt van de ruimte voor opmerkingen aan het einde van de vragenlijst. Naast de eerder genoemde knelpunten vragen respondenten hierin aandacht voor het feit dat openbaar vervoer vooral belangrijk is voor schoolgaande jeugd en daarmee voor de leefbaarheid van de kern. Ook komt naar voren dat onderling al een en ander wordt opgelost, door met de auto te rijden, samen met anderen, bijvoorbeeld naar het ziekenhuis voor bezoek.

Conclusie

De buurtbus wordt binnen deze groep respondenten behoorlijk goed gebruikt, veelal voor recreatieve en sociale doeleinden. De groep voor wie het OV het belangrijkste is zijn echter de scholieren en studenten. Zij ondervinden belemmeringen in het gebruik van het openbaar vervoer, met name wat betreft aansluiting op andere OV-mogelijkheden. Andere doelgroepen geven aan dat het zonder auto lastig wonen is in Heijningen. Een aantal respondenten is zich wel bewust dat knelpunten kunnen optreden wanneer zelf rijden niet meer mogelijk is. En er worden onderling al afspraken gemaakt over samen rijden.

Aanbevelingen

Gezien het feit dat er veel gebruik wordt gemaakt van de auto én dat de respondenten positief staan ten opzichte van op afspraak liften met buurtgenoten kan een concept als Samobiel mogelijk een oplossing vormen voor scholieren en studenten die naar OV-punten in de omgeving willen. Tevens kun je hiermee het samen rijden voor sociale doeleinden een verdere impuls geven en een platform waar vraag en aanbod bij elkaar komen. De dertien respondenten die aangaven wellicht mee te willen denken, vormen een goede basis om het gesprek in de kern hierover aan te gaan.